

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 443-444 / noiembrie 2021

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

9 NOIEMBRIE, ZIUA LIMBII UCRAINENE ÎN ROMÂNIA

La 9 noiembrie, când este sărbătorită oficial Ziua Limbii Ucrainene în România, am dorit să subliniez de la tribuna Parlamentului că diversitatea lingvistică este o componentă fundamentală a identității europene, iar cultivarea limbii materne rămâne un element prioritar pe continentul european și cel mai puternic instrument de conservare a patrimoniului unui popor.

România rămâne cel mai bun exemplu în ceea ce privește conservarea limbii materne, devenind chiar model de bune practici în domeniu, preluat de tot mai multe state, care își ajustează legislația din domeniul protecției drepturilor lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților naționale, îmbunătățind, în același timp, inclusiv mecanismele de transpunere a acestora în practică.

În țara noastră, ucrainenii reprezintă a treia minoritate după numărul de etnici. Foarte multe dintre localitățile în care trăiesc compact aceștia sunt atestate documentar de peste șapte secole, iar

locuitorii lor au participat la numeroase evenimente marcante din istoria României. De tot atâtea secole, o sărbătoare importantă a comunității ucrainene rămâne cea dedicată limbii materne, moștenirea sacră a unei națiuni. Un popor poate exista doar prin perpetuarea specificității sale culturale, tradiționale și lingvistice, iar, în România, Legea nr. 213/2018 a transpus în practică o dorință mai veche a etnicilor ucraineni de a celebra Ziua Limbii Ucrainene în fiecare an, la 9 noiembrie.

Cu toate acestea, trebuie să rămânem conștienți că adoptarea unei legi nu reprezintă o garanție că limba maternă va rămâne vie. Din păcate, încă apar cazuri izolate ale unor funcționari și aleși locali, care, prin politici populiste sau tendințe negative în ceea ce privește respectarea unor drepturi ce contravin spiritului european, rămân în antiteză cu politica națională și cea europeană, încercând să genereze, de dragul unor calcule pur electorale, o competiție de rele practici.

Așadar, este nevoie de eforturi permanente și consecvente pentru păstrarea și transmiterea acestui tezaur lingvistic, mai departe, către urmașii noștri, continuând astfel traiectoria europeană și mondială a respectării specificului identitar național. Promovarea conservării limbilor materne rămâne un deziderat major, pentru că acestea încurajează diversitatea lingvistică și educația multilingvă, contribuind, într-o mare măsură, la dezvoltarea conștiinței privind tradițiile lingvistice și culturale din întreaga lume, consolidarea solidarității bazate pe înțelegere, toleranță și dialog, rămânând consecvenți bunelor practici democratice, cu ajutorul cărora statul român devine tot mai puternic și mai respectat.

La mulți ani tuturor ucrainenilor cu ocazia Zilei Limbii Ucrainene!

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae Miroslov PETREȚCHI

Din sumar:

- ◆ Din agenda deputatului UUR ➤ pag. 2
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4-5
- ◆ Tabăra de aventură și nutriție Straja pentru tinerii ucraineni din Caraș-Severin ➤ pag. 5
- ◆ Interviu cu președintele Comisiei de tineret și sport a UUR – Ciprian Lușcan ➤ pag. 6-10
- ◆ Toamna se numără bobocii și activitățile culturale în Bucovina ➤ pag. 8
- ◆ Limba – floarea sufletului ucrainean ➤ pag. 9
- ◆ Târnosirea Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Sânnicolau Mare ➤ pag. 10
- ◆ Sfântul cuvios Paisie Velicicovschi, ctitor al Filocaliei ➤ pag. 11-12
- ◆ Ziua Internațională a Toleranței ➤ pag. 13
- ◆ Piedici în drumul spre Împărăție ➤ pag. 16

DIN AGENDA DEPUTATULUI UUR

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

Programele operaționale care vin în ajutorul cetățenilor sau al mediului de afaceri, finanțate din fonduri europene sau guvernamentale, și-au dovedit eficiența de-a lungul timpului, fiind vitale, cu precădere în această perioadă pandemică.

Din păcate, în ultima perioadă, am putut observa faptul că granturi importante, care veneau în sprijinul cetățenilor și care reprezentau principalul lor suport, au fost desființate sau blocate temporar. De pildă, măsurile promise pentru ajutorarea întreprinderilor mici și mijlocii, puternic afectate în această perioadă, au fost desființate, fără a fi înlocuite cu altele.

Și astfel de exemple pot continua. Asemenea situații accentuează lipsa de consecvență, transparență și predictibilitate, atribute care sunt extrem de nefaste într-o perioadă ca cea prin care trecem astăzi.

Având în vedere această realitate, printr-o interpelare susținută de la tribuna Camerei Deputaților, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a cerut o poziție oficială a ministrului Investițiilor și Proiectelor Europene cu privire la cele menționate mai sus, solicitând, totodată, indicarea principalelor motive care au stat la baza nedeșchiderii apelurilor de proiecte care vin în ajutorarea cetățenilor.

Reglementarea conform căreia unitățile silvice administrative scot anual spre exploatare material lemnos, care, mai apoi, urmează să fie achiziționat de cetățeni, reprezintă o măsură necesară pentru a veni în sprijinul populației privind aprovizionarea cu lemne de foc pentru sezonul rece, fapt care reduce semnificativ fenomenul defrișărilor ilegale, aducând, în același timp, fonduri la bugetul de stat.

Însă, recent, mai mulți locuitori ai comunei Poienile de sub Munte din județul Maramureș, aflată la granița României cu Ucraina, în care locuiesc peste 10.000 de etnici ucraineni și care deține un fond forestier considerabil, au semnalat faptul că parcelele date în acest an spre exploatare, cu scopul de a asigura masa lemnoasă necesară încălzirii locuințelor, se află într-o zonă inaccesibilă din punct de vedere mecanic.

Din acest motiv, nicio societate autorizată în exploatarea lemnului nu dorește să prelucreze materialul lemnos din acea zonă, iar Ocolul Silvic nu dispune de suficienți oameni pentru exploatarea masei lemnoase. Situația este cu atât mai delicată, cu cât Ocolul Silvic a pus la dispoziție doar 2.096 mc lemne de foc pentru un număr de peste 2000 de coșuri de fum, mult sub volumul minim necesar.

De aceea, la 6 octombrie, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a solicitat ministrului Barna Tanczos informații cu privire la măsurile ce vor fi adoptate de ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor pentru ca cetățenii comunei Poienile de sub Munte să nu rămână fără lemne de foc în sezonul rece.

În ultimii 30 de ani, România a reușit să facă pași importanți pentru menținerea unui climat de toleranță și înțelegere interetnică, inclusiv prin crearea unui cadru legislativ și instituțional care să vină în ajutorul cetățenilor ce aparțin minorităților naționale. Acest lucru a făcut ca țara noastră să reprezinte un exemplu de bune practici în domeniu.

La începutul anului 2019, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a sesizat Ministerul Afacerilor Interne cu privire la lipsa indicatoarelor bilingve, după reparațiile efectuate la partea carosabilă, în localitățile cu populație majoritar ucraineană, traversate de DN 18, iar, urmare a sesizării, problemele semnalate au fost remediate, respectiv plăcuțele bilingve au fost amplasate în aproape toate localitățile situate de-a lungul DN18.

Acum, după aproximativ 3 ani, situația se repetă. După reparațiile efectuate pe tronsonul DJ 187 Ruscova – Repedea – Poienile de sub Munte, comune în care locuiesc peste 1/3 din totalul etnicilor ucraineni din țara noastră, indicatoarele bilingve nu au fost montate. Prin urmare, reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României a solicitat ministrului interimar al Afacerilor Interne, Lucian Bode, măsuri urgente pentru remedierea acestei situații, în conformitate cu prevederile legii 215/2001.

INIȚIATIVE LEGISLATIVE

Deputații români au votat aproape în unanimitate în favoarea a două proiecte inițiate de Nicolae Miroslov Petrețchi, privind completarea și modificarea art. 199 din Regulamentul Camerei Deputaților, ce reglementează modalitatea în care sunt transmise răspunsurile la întrebările scrise, formulate de către parlamentari.

Prima inițiativă prevede completarea art. 199, prin adăugarea unui nou alineat, potrivit căruia reprezentanții Guvernului desemnați cu prezentarea răspunsurilor la întrebările deputaților, vor putea amâna răspunsul, în cazuri temeinic justificate, numai dacă prezintă, în scris, motivele care stau la baza amânării.

A doua inițiativă presupune modificarea alin. (3) al aceluiași articol în care este specificat timpul pe care îl au la dispoziție membrii Guvernului, miniștrii ori alți conducători ai organelor administrației publice pentru a prezenta răspunsurile, respectiv „30 de minute care urmează timpului alocat întrebărilor orale”.

Deoarece această durată duce la prezentarea unui număr redus de răspunsuri, în special în condițiile în care răspunsul la o întrebare dă naștere unei replici a celui care a adresat întrebarea, a fost dublată durata de timp, de la 30 de minute la 60 de minute, în care membrii Guvernului, miniștrii ori alți conducători ai organelor administrației publice pot prezenta răspunsurile la întrebările scrise, astfel încât, în cadrul unei ședințe pot fi dezbătute mai multe probleme semnalate de către cetățeni.

Întrebările orale sau scrise, pe care parlamentarii le pot adresa Guvernului, miniștrilor sau altor conducători ai administrației publice, rămân

un instrument important al dialogului dintre membrii executivului și cei ai legislativului, dedicați misiunii de reprezentare a intereselor cetățenilor, susține Nicolae Miroslov Petrețchi.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

Cu ocazia Zilei Armatei Române, aniversate, în fiecare an, la 25 octombrie, de la tribuna Parlamentului Nicolae Miroslov Petrețchi a dorit să aducă un omagiu atât militarilor, cât și veteranilor care au eliberat localitățile românești de sub ocupație străină, întregind țara și unind cetățenii acesteia.

Actele de curaj, determinarea, onoarea și sacrificiul militarilor în trecut, precum și contribuția esențială în gestionarea crizei sanitare provocate de pandemia Sars-Cov-2, au transformat Armata Română în instituția care se bucură de cea mai mare încredere a populației, aceasta contribuind la asigurarea prosperității, securității și echilibrului la nivel național, regional și chiar mondial.

Perioada care a urmat celui de-al Doilea Război Mondial a fost una prolifică pentru Europa, iar unificarea europeană a eliberat continentul de secole de contradicții și de război. Această abordare a condus la promovarea păcii, unității, democrației și reconcilierii, transformând bătrânul continent într-un model al schimbării în bine.

Din nefericire, chiar și în această parte a lumii ne confruntăm cu diverse provocări, restrânse ca număr și reduse ca intensitate, dar capabile să pună în pericol securitatea regională, în cazul neacordării atenției cuvenite acestora. De aceea, deputatul a subliniat că fiecare dintre noi trebuie să depună eforturi suplimentare pentru creșterea încrederii și a speranței în pace și în unitate.

La final, în numele Uniunii Ucrainenilor din România, parlamentarul și-a exprimat întreaga recunoștință față de cei care au onorat și onorează haina militară, datorită curajului, eroismului și devotamentului cărora putem trăi, ne putem exprima și manifesta liber într-un stat național, suveran, independent, unitar și indivizibil.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

În contextul continuării aplicării măsurilor specifice stării de alertă, prelungită ca urmare a pandemiei provocate de coronavirus (COVID-19), și având în vedere normele prevăzute de legislația în vigoare și recomandările Departamentului pentru Situații de Urgență, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, a convocat pentru ziua de 22.10.2021, la sediul UUR din Suceava, ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

Lucrările ședinței Consiliului, desfășurate în format mixt, prin prezență fizică și prin intermediul aplicațiilor de pe tabletele UUR, au fost statutare, la acestea lipsind nemotivat doar 2 membri.

În prima parte a lucrărilor, departamentele resurse umane și contabilitate au prezentat informații referitoare la situația financiar-contabilă pentru luna septembrie a.c. și principalele constatări, rezultate în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, al comisiilor de specialitate ale UUR, precum și din verificarea deconturilor transmise de președinții de filiale pentru luna august 2021.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea și aprobarea devizelor estimative pentru acțiunile planificate a se desfășura în luna noiembrie 2021. Domnul Nicolae Miroslav Petrețchi a prezentat spre aprobare un număr de 23 de devize estimative, cu sumele solicitate, care, în principal, s-au referit la organizarea și desfășurarea unor acțiuni specifice, legate de: tradițiile ucrainenilor, comemorarea Holodomorului din Ucraina, obiceiturile de toamnă la ucraineni, sărbătorirea și omagierea unor scriitori ucraineni (Ivan Franko, Olha Kobyleanska etc.), organizarea conferinței internaționale „Ucrainenii din România – Istorie, contemporaneitate și perspective”, precum și sărbătorirea Zilei Limbii Ucrainene în România, zi instituită prin lege de către Camera Deputaților din România, la inițiativa legislativă a deputatului Nicolae Miroslav Petrețchi. Toate devizele prezentate de filiale și de comisiile de specialitate au fost aprobate, sumele solicitate la unele din ele fiind mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către președintele UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, a unui număr de 81 referate de necesitate pentru luna noiembrie a.c. Prin acestea, președinții filialelor și cei ai comisiilor de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea sumelor de bani pentru: desfășurarea ședințelor de Comitet și participarea la ședințele Consiliului UUR, cheltuieli gospodărești, reabilitarea unor sedii, reparații la autoturismele aflate în dotare, achiziția de instrumente muzicale, obiecte de uz casnic și gospodăresc, materiale consumabile, achiziționarea unui teren în vederea construirii unui sediu pentru organizația locală UUR Paltinu, combustibil, sprijinirea din fonduri proprii a familiilor nevoiașе, cu

pachete ce vor conține produse alimentare de bază, din localitățile cu populație majoritară ucraineană, sprijinirea bisericilor, dotarea din fonduri proprii a locurilor de joacă pentru copii din cadrul instituțiilor de învățământ în care se predă limba/în limba ucraineană (acestea fiind localizate în zone slab dezvoltate), achiziționarea de table interactive ce vor fi acordate ca premii în urma concursului „Cel mai activ profesor”, organizarea de training-uri pe tema comunicării de către Organizația Tinerilor Ucraineni din România (OTUR), oferirea de pachete cu ocazia sărbătorilor de iarnă pentru enoriași, acțiuni ce va fi organizată în parteneriat cu toate Vicariatele și Bisericele din localitățile unde se slujește în limba ucraineană etc.

Totodată, un punct pe ordinea de zi l-a constituit prezentarea situației cotizațiilor transmise de către filialele UUR până în prezent.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către departamentul de contabilitate a propunerii de buget pentru anul 2022, pentru următoarele categorii: cheltuieli investiții, cheltuieli funcționare sedii, cheltuieli personal, cheltuieli perfecționare profesională, cheltuieli editare cărți, tipărire publicații și materiale multimedia, cheltuieli întruniri membrii, cheltuieli de organizare a acțiunilor culturale, cofinanțare. Drept urmare, președintele Comisiei pentru cultură a prezentat spre analizare și aprobare Planul de acțiuni/evenimente culturale pe anul 2022 al Uniunii Ucrainenilor din România, trimis de filialele UUR. Au urmat propunerile făcute de celelalte comisii ale UUR: Comisia pentru cultură, Comisia pentru educație și știință, Organizația de Tineret UUR și Organizația de Femei UUR. În continuare, președintele Comisiei pentru probleme de presă, editare de cărți și mass-media a prezentat spre analiză și aprobare Planul editorial al UUR pe anul 2022.

Potrivit bunelor practici statornicite în activitatea conducerii UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi a prezentat, în sinteză, activitățile desfășurate în calitate de deputat, începând cu sfârșitul lunii septembrie și până la data ședinței, problemele în detaliu urmând a fi prezentate într-un material care va fi publicat în periodicele UUR.

La finalul lucrărilor ședinței, au fost discutate și rezolvate o serie de probleme organizatorice, care privesc buna organizare și desfășurare a activităților la nivelul Uniunii Ucrainenilor din România.

De asemenea, au fost prezentate și discutate invitația Institutului Internațional de Educație, Cultură, Relații cu Diaspora din cadrul Universității Naționale Politehnice din Lviv, Ucraina privind participarea tinerilor la cursuri intensive online de limba ucraineană, acordarea de ajutor financiar din fondurile proprii ale UUR unei familii, membrul căreia are nevoie urgentă de operație și altele.

În urma întâlnirii cu reprezentanții de la Departamentul de Relații Interetnice, dl președinte Nicolae Miroslav Petrețchi a prezentat etapele și perioada desfășurării Recensământului populației și locuințelor 2021. În această ordine de idei, a fost aprobată înființarea unei Comisii, formate din președinții filialelor UUR, reprezentanți ai bisericilor și ai OTUR.

La încheierea ședinței, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele și măsurile analizate și aprobate, acestea fiind semnate de toți membrii Radei.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și într-o locație care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

Întâlnirea reprezentanților UUR cu cei ai Vicariatului Ortodox Ucrainean

Joi, 11 noiembrie 2011, la sediul Vicariatului Ortodox Ucrainean din Sighetu Marmăției, dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, și dl Miroslav Petrețchi, președintele Filialei Maramureș a UUR, au luat parte la ședința lunară a preoților Protopopiatului Sighetu Marmăției. Dl deputat a mulțumit părintelui vicar Nicolae Lauruc pentru oportunitatea de a participa la această ședință și de a discuta detaliat atât despre proiectele în derulare, cât și despre cele viitoare. În acest sens, au fost stabilite detaliile concursului biblic „Tinerii în Sfânta Scriptură”, organizat de Vicariatul Ortodox din România, în colaborare și cu susținerea financiară a Uniunii Ucrainenilor din România. Acest concurs se va desfășura în trei etape: la nivel de parohie, la nivel de protopopiate (la data de 11.12.2021), la Sighetu Marmăției și Lugoj, la sediile protopopiatelor din cadrul Vicariatului, și la nivel de Vicariat. Dl deputat a felicitat conducerea Vicariatului pentru inițiativă, subliniind faptul că Biserica reprezintă liantul local al comunităților ucrainene din România, contribuind la conservarea și promovarea tradițiilor și a limbii ucrainene.

În continuare, au fost discutate câteva aspecte referitoare la albumul omagial al Vicariatului Ortodox Ucrainean, care urmează să apară cu sprijinul UUR.

Dl Miroslav Petrețchi a prezentat preoților posibilitatea de a susține realizarea unor înregistrări cu cântări bisericești și colinde, sugerându-le ca fiecare cor parohial din cadrul Vicariatului să fie implicat în acest proiect.

Dl deputat a subliniat faptul că el personal, alături de conducerea UUR, va susține proiectele viitoare ale parohiilor ortodoxe ucrainene și ale Vicariatului, în vederea promovării culturii, a limbii ucrainene și a credinței etnicilor noștri.

Părintele protopop Petru Rahovan a lansat ideea organizării unei tabere pentru tinerii din cadrul Vicariatului, care urmează a fi organizată atât de către preoții ucraineni, cât și de conducerea UUR.

La final, părintele vicar le-a mulțumit pentru prezență, pentru discuțiile constructive avute, adăugând că astfel de întâlniri sunt necesare și pe viitor.

pr. Marius LAURUC

Cronica activității UUR

Duminică, 24 octombrie 2021, la sediul Organizației locale a UUR din Rona de Sus, a avut loc premiarea membrilor echipei de fotbal a Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Maramureș. Această echipă este noua campioană mondială, după ce a învins selecționata Israelului în finala celei de-a IX-a ediții a Campionatului Mondial de Fotbal al echipelor ucrainene din Diaspora, desfășurată la 28 august a.c., în orașul Irpin (Ucraina).

Din echipă au făcut parte jucătorii Marian-Gabriel Țiple, Teodor-Marius Pop, Alin-Vasile Rahovan, Alin Andrașciuc, Marius-Ghiță Pop, Vasile-Ionuț Bozai, Dănuț-Gheorghe Turda, Ioan Vlad, Nicolai Korzsuk, Daniel-Ioan Cvașciuc, Petru Stan-Oros, Gabriel-Emil Dăncuș, Dorin-Ioan Brat, Vasile-Bogdan Bobriuc, Ioan Anișoreac, iar de pregătirea echipei și organizarea participării la campionat s-a ocupat Ioan-Daniel Dobra.

Festivitatea de premiere a fost oficiată de președintele Filialei UUR Maramureș, prof. Miroslav Petrețchi, care a adus mulțumiri echipei pentru efortul depus și pentru reușită. Cuvinte de felicitare au adresat și viceprimarul comunei Rona de Sus, Ioan Ruscovan, directoarea Școlii Gimnaziale Rona de Sus, prof. Loredana Lușcan, și președintele Organizației locale Remetei a UUR, prof. Vasile Pasenciuc.

Membrii echipei de fotbal au fost recompensați cu diplome și premii în bani, iar toți cei prezenți au putut admira și Cupa adusă de jucători, care rămâne o emblemă a devotamentului față de comunitatea ucraineană din care facem parte.

Duminică, 24 octombrie, Comitetul Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat evenimentul cultural „Ziua Hatmanului Ucrainean Ivan Mazepa”.

Cu această ocazie, 28 de membri ai Filialei UUR București s-au deplasat la Galați, unde, împreună cu membri Filialelor UUR Galați și UUR Tulcea, au depus coroane la monumentul hatmanului Ivan Mazepa din Parcul Libertății.

În deschiderea evenimentului, președintele Filialei București a UUR, Mihai Traista, a transmis salutul președintelui UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, iar preotul parohiei ucrainene din București, Vladimir Malcovici, a oficiat o slujbă de Te Deum, în memoria marelui hatman al Ucrainei Ivan Mazepa.

După depunerea de coroane, a fost organizată masa rotundă „Rolul lui Ivan Mazepa în istoria Ucrainei”, la care au susținut comunicări: Valentin Batache, Vladimir Malcovici și Mihai Traista.

Evenimentul s-a încheiat cu un moment artistic, susținut de Corul „Egreta” al Filialei UUR Tulcea.

Frumusețea artei populare ucrainene a putut fi admirată duminică, 24.10.2021, în cadrul expoziției „Culorile cergii”, organizată la sediul UUR din localitatea Rona de Sus.

Au fost expuse țesături și produse tradiționale din satele: Valea Vișeuului, Bistra, Crasna Vișeuului, Rona de Sus, Poienile de sub Munte. Meșterii populari și-au expus produsele și modul de realizare a acestora. Cei prezenți au subliniat necesitatea cunoașterii meșteșugurilor din trecut și de către tânără generație.

După prezentarea expoziției, a urmat un scurt moment artistic, la care au luat parte grupurile artistice din localitățile: Suceava, Valea Vișeuului, Poienile de sub Munte, Rona de Sus și Remetei.

Acțiunea a fost organizată de președintele Filialei UUR Maramureș, prof. Petrețchi Miroslav. Printre participanții la acest eveniment, s-au numărat: coordonatorul grupului de dansatori „Cervona kalena” din Suceava, Iulian Petru Chideșă,

viceprimarul comunei Rona de Sus, Ioan Ruscovan, directorul Școlii Gimnaziale Rona de Sus, prof. Loredana Lușcan, președinții organizațiilor locale din localitățile mai sus amintite, președintele Comisiei de tineret și sport din cadrul UUR, Ciprian Lușcan.

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) a găzduit vineri, 29 octombrie, o întâlnire în format videoconferință, cu președintele Organizației „Ucraina-2050”, domnul Evhen Choliș, fost președinte al Congresului Mondial al Ucrainenilor și cunoscut activist pentru integritatea teritorială și suveranitatea Ucrainei.

La această întâlnire, Uniunea a fost reprezentată de președintele UUR, deputat Nicolae Miroslav Petrețchi, membrii Radei UUR, președinții filialelor și ai organizațiilor locale ale UUR, consilierii locali din partea UUR și alți membri ai comunității ucrainene din România.

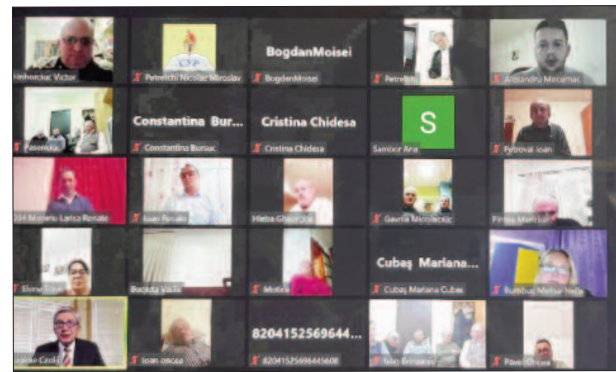
Discuțiile, desfășurate sub egida „Contribuția și misiunea Diasporei cu privire la întărirea statalității ucrainene”, vin în întâmpinarea nevoilor de consolidare a suveranității politice și a integrității teritoriale a Ucrainei, prin contribuția ucrainenilor de pretutindeni.

Președintele UUR a confirmat, în acest context, disponibilitatea comunității ucrainene din România de a identifica modalități eficiente prin care Diaspora poate contribui la soluționarea problemelor cu care se confruntă Ucraina.

La rândul său, președintele Organizației „Ucraina-2050”, domnul Evhen Choliș, a felicitat conducerea UUR pentru reușitele sale în promovarea limbii, culturii și a tradițiilor ucrainene în România, evidențiind faptul că printre principalele mecanisme de ajutorare a Ucrainei, în această perioadă dificilă prin care trece, se numără întocmai promovarea identității ucrainene la nivel global.

Evhen Choliș a mai adăugat faptul că un lucru concret pe care Diaspora ucraineană poate să îl

facă este acela de a combate campaniile de dezinformare inițiate de către Federația Rusă la adresa Ucrainei în mediul online. Pentru a oferi un mecanism eficient de combatere a campaniilor de dezinformare, Evhen Choliș a prezentat platforma de monitorizare media, inițiată de organizația „Ucraina-2050”, platformă la care participă voluntari din diferite țări, inclusiv din România, și care are ca scop principal identificarea, raportarea și combaterea știrilor false cu privire la Ucraina, conflictul din Donbas și situația din Crimeea.

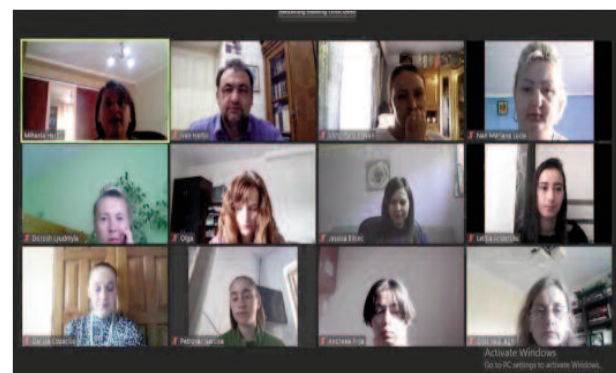

În final, conducerea UUR a reiterat invitația adresată domnului Evhen Choliș de a efectua o vizită în România, atunci când situația epidemiologică o va permite, invitație primită cu deschidere de către acesta.

Uniunea Ucrainenilor din România își reafirmă sprijinul pentru suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei între granițele recunoscute internațional, precum și pentru orice mecanism de susținere a Ucrainei în conflictul acesteia cu Federația Rusă, condamnând, în același timp, acțiunile Moscovei, privind atât destabilizarea societății ucrainene, cât și subminarea securității regionale.

Membrii Filialei clujene a Uniunii Ucrainenilor din România, în colaborare cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, au organizat sâmbătă, 30 octombrie a.c., în regim online, manifestarea cultural-științifică dedicată celebrării a „165 de ani de la nașterea scriitorului, publicistului și traducătorului Ivan Franko”.

În debutul acțiunii, a fost prezentat un scurt documentar privind viața și activitatea prolifică a celui supranumit „Academia într-o singură persoană”, în domenii precum: literatură, publicistică, istorie literară, critică literară, traductologie, filosofie, economie etc.

Au urmat comunicările științifice: „Ivan Franko și problemele europenizării literaturii ucrainene de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea”, prezentată de studenta Denisa Cozaciuc, și „Imaginea lui Cain în interpretarea lui Ivan Franko și George Byron”, susținută de lector dr. Mihaela Herbil, în care au fost relevate aspecte cultural-literare și filosofice în abordarea temelor menționate.

Pentru a exemplifica universul poetic al scriitorului omagiat, studenții au citit câteva poezii și poeme atât în limba ucraineană, cât și în limba română. Conf. univ. dr. Ioan Herbil, în intervenția sa, s-a axat pe evidențierea unor realități mai puțin cunoscute, trăite de marele cărturar ucrainean.

Printre participanți, s-au numărat: cadre didactice universitare, studenții specializării și membrii Filialei Cluj a UUR.

(Continuare la pagina 5)

Cronica activității UUR

(Urmare de la pagina 4)

Cu ocazia Zilei Limbii Ucrainene din România, sărbătorită, anual, la data de 9 noiembrie, Uniunea Ucrainenilor din România organizează concursul „Cel mai bun profesor de limbă ucraineană”.

La competiție, pot participa cadrele didactice de limbă și literatură ucraineană (profesori, învățători, educatori) din școlile cu predare în limba ucraineană. În cadrul procesului de selecție, un avantaj vor avea cadrele didactice care provin din școlile unde există secție cu predare în limba și literatura maternă ucraineană.

Cei interesați să participe la concurs, trebuie să depună, până la data de 15 noiembrie 2021, la unul dintre sediile filialelor județene ale UUR, un scurt CV, în care, pe lângă datele generale ale participantului, vor fi menționate, de asemenea: 1. Rezultatele obținute în plan profesional pe parcursul ultimilor 2 (doi) ani de activitate (2019/2020 și 2020/2021); 2. Informații privind participarea cu elevii lor la acțiunile cultural-educative (concursuri școlare, olimpiade, festivaluri, tabere, proiecte educative etc.) organizate de UUR; 3. Colaborări cu UUR.

Premiile constau în 25 de pachete interactive, cu următorul conținut: tablă interactivă, videoproiector și laptop.

Câștigătorii vor fi desemnați pe 20 noiembrie 2021. Vă dorim mult succes!

Sâmbătă, 13 noiembrie, membrii „Clubului copiilor ucraineni” s-au întâlnit pentru a celebra Ziua Limbii Ucrainene, care, de câțiva ani, a devenit și pentru ucrainenii din România sărbătoare oficială. Participanții la acțiunea online au ascultat poezii și cântece despre limba ucraineană, au comunicat în limba maternă, ucraineana, au făcut mișcare în acordurile cântecelor ucrainene și au confecționat jucării interesante din materiale reciclabile: din ou kinder și peturi.

Vichentie Nicolaiciuc (1941-2021)

Uniunea Ucrainenilor din România anunță, cu profund regret, dispariția fulgerătoare, la finalul lunii octombrie a.c., a profesorului Vichentie Nicolaiciuc, președintele Filialei Galați a UUR și membru al Consiliului (Radei) UUR.

Vichentie Nicolaiciuc s-a născut în anul 1941, în satul bucovineano-ucrainean Mărițeia, unde a terminat și cele șapte clase ale școlii gimnaziale. După absolvirea liceului din Suceava, în anul 1959, Vichentie Nicolaiciuc a fost admis la specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Universității din București. În capitala țării, întâlnește mulți studenți de etnie ucraineană, viitoarea elită culturală a ucrainismului din România, cu care avea să înceapă o prietenie de o viață.

După terminarea studiilor universitare, se stabilește în municipiul Galați, unde avea să profeseze până la pensionare. Aici, se căsătorește cu dra Maria, iar, imediat, în familia proaspăt întemeiată, se naște fiica acestora, care avea să primească la botez numele mamei.

Fără să-și uite rădăcinile ucrainene adânc înfipte în pământul străbun bucovinean, la începutul anilor '90 ai secolului trecut, prof. Vichentie Nicolaiciuc înființează Filiala Galați a Uniunii Ucrainenilor din România, în fruntea căreia se va afla până la sfârșitul zilelor sale.

De-a lungul timpului, devine corespondent de presă al revistelor și ziarelor editate de UUR, între care un loc aparte avea să-l ocupe „Curierul ucrainean”.

Pentru tot ce a realizat, atât pentru ucrainenii gălățeni, cât și pentru cei din România, în general, prof. Vichentie Nicolaiciuc, cel care cu mândrie vorbea mereu despre originile sale ucrainene, cel care prin întreaga sa activitate a contribuit la conservarea și promovarea valorilor autentice ucrainene în județul Galați și în afara acestuia, va rămâne în memoria tuturor ucrainenilor și, în special a celor cu care a lucrat în cadrul Uniunii Ucrainenilor din România.

Dumnezeu să îl odihnească în pace!

Redacția

Tabăra de Aventură și Nutriție Straja pentru tinerii ucraineni din Caraș-Severin

În luna octombrie 2021, Filiala Caraș-Severin a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat o tabără în Stațiunea Straja, situată într-o zonă montană din județul Hunedoara, la o altitudine de 1445 de metri, mai exact în Munții Vâlcan, la aproximativ 8 km de orașul Lupeni.

Această tabără a avut în plan realizarea unor schimbări în rândul copiilor de etnie ucraineană, în sensul în care apariția virusului SARS-CoV-2 a limitat socializarea acestora, ducând la o anumită formă de izolare a celor mici. Bariera respectivă a avut un impact major, în special, în rândul preșcolarilor, deoarece, încă din primii ani de formare, ființa umană pătrunde în dimensiunea realității a universului. Totodată, ea învață să manevreze tactici importante din sfera cotidiană a relațiilor dintre oameni, iar aceste abilități pot fi recepționate doar prin comunicare, prin cooperare și prin integrarea tinerilor ucraineni în raport cu comunitatea în care trăiesc.

Cu ocazia evenimentului desfășurat, susținut de Uniunea Ucrainenilor din România, în tabăra de la Straja, copiii au avut oportunitatea de a interacționa între ei, de a se cunoaște mai bine, creând conexiuni ce au dus la legarea de noi prietenii. Toate aceste instrumente constituie o forță modelatoare prin care omul își construiește traseul existențial. Comunicarea a stat la baza activităților desfășurate, pentru că aceasta constituie unul dintre factorii principali ai schimbului de idei și opinii, în vederea menținerii legăturilor interumane.

Încă de la primele ore ale dimineții, participanții au descoperit peisaje și locuri de poveste. Astfel, părțile pe care se schiază iarna, Crucea Eroilor, parcurile de aventură, Schitul Straja, ursul Baloo s-au revelat în toată frumusețea lor tinerilor ucraineni însoțiți de echipa Tabere Straja. Seara, în timp ce copiii își făceau bezele la focul de tabără, realizau și schimburi de impresii în limba maternă, fapte care generează efecte pozitive pentru comunitatea ucraineană. Cu toate că trăim într-o lume dominată de mentalitatea pragmatică, care, într-o măsură îi îndepărtează de valorile morale, tinerii

nu vor uita mediul în care trăiesc, nu-și vor uita tradițiile, nu-și vor uita limba maternă, deoarece respectivele aspecte îi definesc și reprezintă modul în care aceștia se raportează la societatea contemporană.

Totodată, ei au deprins aptitudini importante în ceea ce privește colaborarea, pentru că, a doua zi, au experimentat în domeniul culinar (au gătit banana bread, un chec cu banane). Aici, copiii au învățat ce înseamnă munca în echipă, și-au împărțit sarcini, au făcut schimb de păreri, s-au ajutat unii pe alții, iar modul în care au abordat îndatorirea individuală primită a putut fi observat la cină, când cu toții erau mulțumiți de rezultatul final. Tot în aceeași zi, ei au pătruns în sfera activităților montane, experimentând adrenalina generată la panoul de cățărări, datul cu tiroliana și parcurgerea traseului din parcul de aventură. Pentru

majoritatea dintre ei, toate aceste lucruri au oglindit un fenomen nou, traversând o traiectorie deschisă spre cunoaștere, în primul rând, a ființei lor interioare, ca, mai apoi, să poată asimila abilități care să le permită descifrarea tiparului după care funcționează lumea actuală.

Următoarea zi a debutat cu o drumeție prin păduri și pe vârfuri montane, unde au respirat aerul curat de munte, admirând transparența prin care toamna și-a lăsat creația la vedere, prezentând spectacolul de culori în natură, ce a devenit fundal

pentru activitățile desfășurate în tabără. Pe traseul lor, aceștia au găsit coacăze roșii. Spre finalul zilei, participanții s-au relaxat cu o baie în ciubăr, în aer liber, la minus grade, în vârf de munte, aceasta fiind urmată de Seara Talentelor, unde au avut posibilitatea să-și expună abilitățile artistice. Unii au dansat, alții au recitat diverse poezii, au fost copii care și-au arătat talentul actoricesc și, desigur, nu au lipsit nici trucurile cu cărți. Copiii s-au distrat, s-au amuzat, formând un cadru al cărui contur fusese construit din zâmbete și voie bună. Aceste aspecte, ca elemente esențiale ale existenței, completează structura sufletului, formând pentru participanți un spațiu confortabil.

În ultima zi, a avut loc premiarea, când fiecare participant a primit o medalie și o diplomă pentru implicarea de care a dat dovadă pe parcursul sejurului.

Aceste zile au reprezentat o experiență unică și benefică din toate punctele de vedere. Antrenamentele sportive din fiecare dimineață, drumețiile, programul de nutriție atent planificat s-au îmbinat armonios cu aventura și distracția, cunoașterea și socializarea dintre copii. Echipa Tabere Straja este formată din specialiști în numeroase domenii: profesori și antrenori de la UNEFS București, instructori sportivi, nutriționiști, psihologi, cu toții fiind oameni tineri și implicați, care își exprimă admirația și devotamentul în a face o schimbare în bine și care vor să ofere o experiență inedită celor implicați.

Întregul proiect a fost posibil datorită implicării Uniunii Ucrainenilor din România, acesta contribuind la îmbogățirea experiențelor participanților pe diverse planuri: social, cultural ori de altă natură, prin descoperirea frumuseților mediului înconjurător și prin legarea unor noi prietenii, prin care tinerii, ulterior, vor relaționa mai bine cu societatea din care fac parte.

Ana BOBIC
Foto: Maria ȘEICO

❖ Interviu cu președintele Comisiei de tineret și sport a UUR – Ciprian Lușcan

Natura profund umanistă a societății este caracterizată de empatia și nevoia oamenilor de a avea grijă unii de ceilalți, de sentimentul apartenenței la o colectivitate prosperă, precum și de nevoia conexării cu cei din jur, pentru dobândirea unui câștig mai mult moral și spiritual, decât financiar. Însă pentru a obține aceste idealuri, societatea are nevoie de oameni integri, cu o etică înaltă, responsabili și care trăiesc în baza unui set de valori auto-impuse, cu scopul de a realiza obiective cât mai nobile. Din fericire, prin sprijinul și eforturile Uniunii Ucrainenilor din România, comunitatea ucraineană din țara noastră se bucură de prezența unui număr mare de oameni care poartă cu ei principiile morale mai sus enumerate și care contribuie activ la prosperitatea comunității din care fac parte. Unul dintre acești membri ai societății este domnul Ciprian Lușcan, tânăr absolvent al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca, actualmente președintele Comisiei de tineret și sport a UUR, consultant parlamentar al președintelui UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, doctorand și cadru didactic asociat la Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor a Universității „Babeș-Bolyai”. Despre personalitatea și activitatea acestuia vom discuta în cele ce urmează.

Fabian Popovici: *Ne îndreptăm către sfârșitul unui an în care comunitatea ucraineană, în special tineretul acesteia, s-a bucurat de o sporire a activităților și a evenimentelor organizate de Uniunea Ucrainenilor din România prin Comisia de tineret și sport, la cârma căreia vă aflați acum. Însă, înainte de a aborda acest subiect, ar fi oportun să vă cunoaștem mai bine, având în vedere faptul că sunteți un reprezentant al noii generații de tineri ucraineni. În aceste condiții, vă voi adresa următoarele întrebări: Unde v-ați născut și ați copilărit? Unde ați urmat prima școală?*

Ciprian Lușcan: Bună ziua! Vă mulțumesc pentru oportunitatea de a acorda acest interviu și de a prezenta atât o mică parte a activității mele sociale, cu precădere realizate în sprijinul comunității ucrainene, cât și aspecte care țin de propria mea persoană. M-am născut în municipiul Sighetu Marmației, în urmă cu 25 de ani. Copilăria și prima etapă în sistemul educațional le-am petrecut în localitatea Rona de Sus, unde am urmat cursurile Școlii Gimnaziale Rona de Sus și unde am început să mă implic în viața culturală și artistică a ucrainenilor, devenind membru al ansamblului coral „Vocile Ronei” și al grupului de dansuri „Sokole”, ambele fiind coordonate de doamna profesoară Geta Petrețchi.

F.P.: *Sunteți absolvent al Colegiului Național „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației, specializarea filologie, după care ați ales să urmați cursurile Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, specializarea ucraineană – rusă. Cum a fost experiența liceului, ce domenii de interes ați avut și ce v-a determinat să alegeți Facultatea de Litere, mai cu seamă această specializare?*

C.L.: În primii doi ani de liceu, am fost orientat, inițial, spre partea reală a științelor, fiind elev într-o clasă cu specializarea matematică-informatică – bilingv, deoarece am dorit să urmez cursurile Universității Tehnice din Cluj-Napoca. După această perioadă, am observat că orientarea mea tinde mai mult către științele umaniste, reprofilându-mă pentru o altă clasă, cea de filologie – engleză. Principalele mele domenii de interes au devenit limba, cultura și civilizația, fapt pentru care am ales să urmez studiile universitare la Fa-

cultatea de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Pentru a cunoaște mai bine originea limbii, culturii și civilizației ucrainene și pentru faptul că piața muncii prezintă o cerere ridicată de vorbitori de limbi slave, în special de limba ucraineană, am ales specializarea ucraineană – rusă. În perioada facultății, am avut ocazia de a mă implica și mai activ în răspândirea valorilor ucrainene, prin participarea la nenumărate evenimente organizate de domnul conf. univ.

dr. Ioan Herbil și doamna lect. univ. dr. Mihaela Herbil, cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România.

F.P.: *După absolvirea facultății, ați decis să urmați studiile universitare de master, iar acum vă aflați spre sfârșitul studiilor de doctorat. V-aș ruga să ne povestiți mai multe despre acestea: Care sunt specializările alese și scopurile pe care le urmăriți după finalizarea tuturor studiilor?*

C.L.: După finalizarea studiilor de licență, am ales să urmez două programe de masterat, considerate a fi utile pentru viitoarea mea carieră, dar și pentru dezvoltarea mea personală. Astfel, am urmat programul de masterat „Managementul resurselor umane” din cadrul Facultății de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, UBB, iar a doua specializare frecventată a fost „Relații internaționale, politică externă și managementul crizelor” – linia engleză, la Facultatea de Studii Europene, tot la UBB. Ca urmare a parcurgerii acestor două specializări, m-am simțit oarecum atras de partea de planificare, organizare, conducere și control, mai bine spus de partea de management și am decis să îmi încep studiile doctorale în cadrul Departamentului de Management la FSEGA. Tema tezei mele de doctorat are ca principale obiective analiza sistemelor de management ale ONG-urilor minorităților naționale din România. Am ales respectiva temă pentru a veni în ajutorul acestor organizații prin elaborarea unui ghid de bune practici manageriale. Aici, putem vorbi atât despre partea de evaluare a performanțelor, managementul calităților, motivarea și recompensarea resurselor umane, cât și despre eficientizarea atingerii obiectivelor. Scopul principal al acestor studii constă în utilizarea lor cât mai intensă în dezvoltarea societății moderne și a structurilor organizatorice ale UUR.

F.P.: *Ați demonstrat, în ultimii ani, că aveți un mare interes pentru prosperitatea comunității ucrainene din România, iar prin intermediul Uniunii Ucrainenilor din România ați reușit să atrageți și să stimulați cât mai mulți tineri, dar și adulți, pentru a se implica în viața acestei comunități. Care sunt premisele de la care a pornit această dorință de implicare în viața ucrainenilor? De când sunteți membru al UUR și care au fost etapele pe care le-ați parcurs în cadrul organizației?*

C.L.: Principalul motiv pentru care am ales să mă implic în viața comunității ucrainene din România este datorat faptului că și eu, la rândul meu, sunt etnic ucrainean. Generația

tânăra reprezintă o nouă forță care are responsabilitatea conservării și perpetuării obiceiurilor, tradițiilor, a culturii și a limbii ucrainene. Pentru a putea stimula acești factori, am ales să contribuie și să implic și alți tineri în organizarea evenimentelor dedicate acestora. Totodată, consider că noi, tinerii, ca principali beneficiari ai schimbărilor sociale și economice, prin afirmarea publică a obiectivelor noastre, putem să îmbunătățim considerabil viața comunității din care facem parte. Sunt membru al Uniunii Ucrainenilor din România de la vârsta de 18 ani, iar, cu trecerea timpului, am devenit membru în Comitetul Filialei Maramureș a UUR, președinte al Comisiei de tineret și sport a UUR și, de câteva luni, președinte interimar al Organizației Tineretului Ucrainean din România.

F.P.: *În ultimul an, ați desfășurat un număr mare de acțiuni și evenimente în cadrul Organizației Tineretului Ucrainean din România, cu un impact pozitiv major asupra tuturor tinerilor. Puteți să ne exemplificați câteva dintre aceste acțiuni și să ne prezentați scopul lor?*

C.L.: Vă voi face o scurtă prezentare a evenimentelor care au reprezentat o importanță deosebită și au avut un impact major atât asupra Uniunii, cât și asupra comunității: pregătirea și distribuirea de pachete cu alimente de primă necesitate pentru persoanele nevoiaș; campanii de împădurire și ecologizare a pădurilor și a cursurilor de apă la nivel național; campanione sportive de fotbal atât la nivel județean, cât și la cel național; consfătuiri naționale cu tinerii ucraineni; tabăra de vară pentru elevii care studiază în

limba ucraineană și multe altele. Scopul tuturor acestor activități a fost implicarea cât mai activă a tinerilor în viața socială a comunității ucrainene, protejarea mediului înconjurător, buna formare a tinerilor și cultivarea privind continuitatea tradiției, limbii, a culturii ucrainene, în general, precum și îmbunătățirea comunicării dintre generații.

F.P.: *Aveți o viață activă, pare-se fiind caracterizată de interacțiunea cu cei din jurul dumneavoastră. Sunteți cadru didactic asociat la Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor a Universității „Babeș-Bolyai”, activitate care implică interacțiunea cu tinerii studenți. Ce v-a făcut să alegeți această ocupație și cum vi se pare experiența de cadru didactic?*

C.L.: Motivul pentru care am ales ocuparea postului de cadru didactic asociat, caracterizat, bineînțeles, de interacțiunea cu tinerii dornici să învețe lucruri noi pentru a fi utili societății din care fac parte, se datorează interacțiunii mele cu persoanele din cadrul Uniunii Ucrainenilor din România, unde am descoperit cât de importantă este stimularea tinerilor pentru a-și atinge scopurile în viață. Consider experiența de cadru didactic ca fiind una extrem de plăcută și totodată utilă, deoarece am trecut prin aceste etape educaționale, observând eforturile depuse de profesori și importanța acestora în formarea noastră ca indivizi.

Fabian POPOVICI

(Continuare la pagina 10)

Toamna în sărbătoare

În Bucovina noastră dragă, nu se uită obiceiurile străvechi, lăsate din străbuni, iar sărbătoarea hramului bisericii este respectată cu sfințenie.

Cu toții știm că toamna este anotimpul culesului roadelor bogate, iar oamenii harnici, mai ales ucrainenii, știu să muncească, dar și să sărbătorească principalele evenimente din viață. Astfel, este cunoscută „Sărbătoarea hramului Bisericii”. Cu toată forfota și agitația toamnei, oamenii se străduiesc să pregătească această sărbătoare cu foarte mare responsabilitate. Credincioșii, împreună cu preotul, respectiv cu membrii Consiliului parohial se adună pentru a înfrumuseța biserica, cu toate că ea este mereu primitoare, însă, de hram, trebuie să fie mai strălucitoare.

Traseul Suceava – Siret este împânzit aproape în totalitate numai de sate ucrainene, iar, odată cu sosirea toamnei, încep și hramurile bisericesti: la Dărmănești, Măriței, Călinești Enache, Călinești Vasilache, Călinești Cuparencu, Șerbăuți, Botoșenița, Bălcăuți, Gropeni și Negostina. Aici, trăiesc oameni harnici și muncitori care vorbesc și nu uită limba maternă, ucraineana, cu toate că s-au amestecat și români, dar obiceiurile și tradițiile au rămas de neatins. Fiecare biserică își are câte un sfânt mijlocitor la Tatăl Ceresc, care este și patronul bisericii și al satului respectiv. Astfel, pe 15 august, este mare hram la biserica din Măriței, satul meu natal, fiind sărbătorită Adormirea Maicii Domnului Iisus Hristos. Biserica o preaslăvește pe Născătoarea de Dumnezeu mai mult decât pe toți sfinții, chiar și mai mult decât pe îngeri, numind-o „mai cinstită decât heruvimii și

mai mărită, fără de asemănare, decât serafimii”. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu se arată ca Maică a lui Hristos, Mireasa Bisericii și stă în fruntea tuturor sfinților.

Odată cu această mare sărbătoare, încep hramurile bisericesti atât în satele amintite, cât și în casa fiecărui gospodar. Femeile se află într-o continuă vânzoleală, determinată de pregătirea evenimentului. Curățenia trebuie să fie exemplară, iar pregătirea bucatelor începe cu câteva zile înainte. Mai întâi, se coc diferite dulciuri tradiționale, specifice, iar gospodinele ucrainene sunt foarte iscusite și pricepute în arta culinară.

Apoi, se taie cocoșul pentru răcitură (piftie), câte o găină pentru supă, care trebuie să fie neapărat cu tăiței de casă. Găluștele (sarmalele) se învârtesc cu o zi înainte, iar seara se înfundă în cuptor, unde se fierb mai mult în aburi. Dimineața iese un deliciu gustos și aromat, aburind din oală. Bărbații se ocupă de pregătirea băuturilor tradiționale pentru primirea oaspeților (țuică fiartă din prune din pomățul fiecăruia, vin din struguri și cvas din mere uscate), iar copiii îi ajută pe părinți, acolo unde este nevoie. Așa era

odinioară la ucrainenii, așa țin minte și eu, dar vremurile s-au mai schimbat, s-au modernizat, au evoluat, însă, totuși, tradițiile și obiceiurile nu au voie să fie date uitării.

La Negostina, județul Suceava, hramul bise-

ricii se sărbătorește la 26 octombrie, de Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir. Din cauza perioadei nefaste, generată de pandemia care persistă de ceva vreme, hramurile bisericesti au fost sărbătorite mai cu strictețe, cu masca pe față, cu distanțare unii față de alții. Cu toate acestea, biserica din Negostina a fost plină de credincioși, Sfânta Liturghie fiind oficiată de un sobor de 7 preoți, veniți din localitățile învecinate: Bălcăuți, Gropeni, Șerbăuți, dar și din orașele Siret și Suceava. După terminarea slujbei, la ieșire, conform tradiției, oaspeții au primit în dar câte un pachet de hram, finanțat de Uniunea Ucrainenilor din România, o susținătoare permanentă a acțiunilor creștine.

După Sfânta Liturghie, conform obiceiului, negostinenii și-au așteptat hramarii la casele lor. La astfel de sărbători, se întâlnesc rudele, prietenii, colegii, unde își deapănă amintirile, acestea constituind un prilej de relaxare ce aduce în suflet acele vibrații de care tot omul are nevoie. Nu contează bogăția materială sau cât de încărcată este masa de hram, contează, mai mult decât orice, buna dispoziție, bucuria revederii cu persoanele dragi, care ung sufletul cu balsamul dragostei, al iubirii, pătrunzând adânc în inima și în sufletul fiecăruia.

Dumnezeu a făcut această lume pentru oameni, iar oamenii au datoria sacră să o păstreze nealterată, unde să domnească înțelegerea, armonia și iubirea între ei. Toamna se încheie cu hramul bisericii din Călinești Cuparencu, la 8 noiembrie, de Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, iar, pe 15 noiembrie, începe deja postul Sărbătorilor Crăciunului, a Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, când încep alte tradiții și obiceiuri creștinești.

Felicia GRIGORAȘ

Holodomorul sau condamnarea la moarte prin înfometare

Annual, în ultima sâmbătă a lunii noiembrie, este comemorată ziua memoriei victimelor Holodomorului, iar, anul acesta, s-au împlinit 88 de ani de la actul de genocid împotriva poporului ucrainean. Foametea ucraineană între anii 1932-1933 a fost una dintre cele mai grave catastrofe naționale din istorie. În urmă cu 15 ani, Rada Supremă a Ucrainei a adoptat proiectul de lege care condamnă Holodomorul – Marea Foamete din Ucraina anilor 1932-1933, deliberată, provocată în mod artificial.

În contextul detașării de ideologiile comuniste ale statului sovietic, în plină dezvoltare atât culturală, socială, cât și a afirmării conștiinței naționale, sovieticii opresc rapid ucrainizarea. Regimul sovietic a confiscat aproape în totalitate proprietățile agricole private ale țăranilor și le-a comasat în ferme administrate de stat, numite colhozuri, iar, ulterior, sovhozuri, țăranul fiind transformat în muncitor la stat. Prima dintre țările vizate era Ucraina. Astfel, începea să fie pus în practică scenariul lui Stalin de a extermina Ucraina și spiritul ucrainean prin tot ceea ce îl definea: țăranimea, intelectualitatea, religia, istoria, cultura, limba. Prin distrugerea acestora se lichida un stat întreg, Ucraina. Peste 10 milioane de țărani au fost deposedați de bunurile lor și trimiși cu trenurile frigului și ale foametei în gulagurile siberiene. Oricine încerca să-i salveze, oferindu-le hrană, adăpost sau orice fel de ajutor, era executat. Orice ajutor, indiferent de tipul sau forma acestuia, venit din partea țărilor vecine, era respins, fiind închise granițele Ucrainei, izolând-o, în totalitate, în foamete și moarte, oamenilor rămânându-le doar agonia. O țară care pe atunci era supranumită „coșul de pâine al Europei”, datorită solului său fertil și al recoltelor de cereale consistente, a fost redusă la un teritoriu funebru, unde oamenii mureau cu miile, zilnic, de foame.

Cu toate acestea, poporul ucrainean a demonstrat o forță extraordinară în fața opresiunilor sovietice, luptând constant pentru a nu-și pierde identitatea națională. Oricât de potrivnică i-a fost soarta, a avut capacitatea

perioadă și cinstim memoria celor care au căzut victime ale unei asemenea tragedii.

România, și nu numai, nu uită Holodomorul. Ucrainenii din România aduc, an de an, omagiul lor memoriei victimelor Holodomorului din Ucraina, fiind evocate evenimentele istorice din acele vremuri teribile, ținute momente de reculegere în memoria victimelor, oficializate slujbe religioase și aprinse lumânări în amintirea celor mulți și nevinovați care au scris cu demnitate această pagină dureroasă din istoria poporului ucrainean.

Stefania PIETREANU

Toamna se numără bobocii și... activitățile culturale din Bucovina

„Nici frumusețea primăverii și nici cea a verii nu are grația pe care am zărit-o în al toamnei obraz.” (John Donne)

Cu ale sale culori arămii și aroma de fructe proaspete, toamna ne ademeneste în mrejele ei și ne aduce împreună, să ne bucurăm de toate bunătățile sale.

Ucrainenii se simt bine de fiecare dată când sunt împreună și folosesc orice prilej atât pentru a se revedea cu persoane dragi lor, cât și pentru a cunoaște oameni noi cu care împărtășesc aceleași interese și pasiuni. Dorim să prezentăm succint, în cele ce urmează, o serie de activități culturale, religioase și sportive finanțate de Uniunea Ucrainenilor din România la inițiativa Filialei Suceava a UUR reprezentată de domnul președinte Ilie Sauciuc, în colaborare cu celelalte filiale ale UUR și cu autoritățile locale.

Evenimentele organizate de Filiala Suceava a UUR, pentru ucrainenii din Bucovina, au debutat cu hramul Bisericii din satul Gropeni, comuna Bălcăuți, la data de 8 septembrie 2021, de sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului, cea mai mare sărbătoare a toamnei, care reprezintă hotarul astronomic dintre vară și toamnă, fiind momentul în care se dă startul culesului recoltei. Sfânta Liturghie a fost oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu preotul paroh Ioan Cîrstean. În armonie cu natura, într-un cadru parcă desprins din basm, elevii pregătiți de doamnele profesoare Anca Știubianu și Narcisa Cîrstean au cântat pentru localnicii și oaspeții veniți la Sfânta biserică în straie de sărbătoare.

O altă acțiune cu aromă de toamnă a avut loc, la data de 28 septembrie 2021, în localitatea Izvoarele Sucevei – „Târgul fructelor de toamnă la ucrainenii”, ediția a XI-a, prin implicarea directă a președintelui Organizației locale a UUR, Ștefan Mechno. În cadrul acestui eveniment, au fost expuse produse obținute după rețete vechi, moștenite de la bunici, specifice ucrainenilor de la munte: siropuri, dulceturi, băuturi și chiar prăjituri cu fructe de pădure, hribi uscați și alte preparate din fructe de pădure. Mihai Velecico, rapsod popular ucrainean de la Bobeica, a creat atmosfera completă prin prestația sa artistică minunată.

Rămânem în zona bunei dispoziții și a artei culinare și trecem în revistă evenimentul derulat la data de 30 septembrie 2021, în satul Moldova Sulița – „Bucătăria ucraineană – tradiții și inovații”. Gospodinele din localitate au trudit pentru a oferi celor prezenți un tablou vizual și olfactiv căruia cu greu îi puteai rezista. Expoziția, realizată sub atenta observație a președintei Organizației locale, Nadia Boiciuc, a cuprins mâncăruri tradiționale și moderne specifice zonei: mămăliga de barabule, tochitura, laptele acru și brânza, slănina cu ceapă, găluștele cu urdă, chișca și „cârnațul”, hribii cu smântână, turtele, alivencile și pampuștele. Grupul vocal „Hatna”, sub îndrumarea părintelui Mihai Cobziuc, a încântat participanții cu cântece și pricesne în limbile ucraineană și română.

Prima zi din luna octombrie, sărbătoarea Acoperământului Maicii Domnului, cinstește arătarea Preasfintei Fecioare Maria în Biserica din Vlaherne. Acest mare praznic a reunit creștinii ortodocși din localitatea Bălcăuți și din împrejurimi, pentru a participa la Sfânta Liturghie, oficiată bilingv, în limbile ucraineană și română, de un sobor format din treisprezece preoți și diaconi. La hramul Bisericii din Bălcăuți, au fost

prezenți: președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, reprezentanți ai Filialei Suceava a UUR, ai organizațiilor locale ale UUR și ai autorităților locale. Întreaga audiență a fost încântată de recitalul susținut de grupul vocal „Hatna” din Dărmănești, Ansamblul „Polonynka” din Paltinu și grupul de elevi pregătiți de doamnele profesoare Anca Știubianu și Narcisa Cîrstean.

Oamenii de cultură care au promovat spiritul ucrainean și au păstrat identitatea etnică de-a lungul vremii, dar au plecat dintre noi, au fost omagiați în cadrul acțiunii culturale „Celebrarea scriitorilor bucovineni”, desfășurată la data de 3 octombrie 2021, în localitatea Brodina, la inițiativa președintei Organizației locale a UUR, doamna Elena Torac.

Domnul Ilie Sauciuc, în discursul său, și-a arătat respectul și considerația pentru personalitățile din județul Suceava, care sunt active în continuare: Ioan Rebușapcă, Mihai Mihailiuc, Ioan Chideșciuc, Eusebie Fraseniu. La rândul său, părintele Mihai Cobziuc i-a pomenit pe cei care au plecat într-o lume mai bună: Ștefan Tcaciuc, Vichentie Nicolaiciuc, Corneliu Reguș, Gheorghe Lucan, Vasile Țapoveț, Ion Bodnariuc, Ioan Negriuc, Ion Cozmei, Traian Maleș, Nicolai Cramar, Gheorghe Cega, Gheorghe Mihai, Mirosława Șandru, Nicolae Hapenciuc, Dionisie Oneșciuc, Olha Kobyleanska, Gheorghe Racocia, Vasile Clem, Ilie Cojocar, Silvestru Iarycevschi, Sidonia Nicorovycki, Vasile Mangelovschi și Teofil Rebușapcă.

Grupul „Hatna” al Organizației locale Dărmănești din cadrul UUR și ansamblul „Polonynka” al Organizației locale Paltinu a UUR au interpretat cântece în limbile ucraineană și română, iar preotul Mihai Cobziuc a recitat poezii ale regretatului Ștefan Tcaciuc.

Pe lângă evenimentele amintite, menționăm desfășurarea Campionatului Național de Fotbal – OTUR, care a avut loc în perioada 9-10 octombrie 2021 pe terenul sintetic din localitatea Șerbăuți.

În urma meciurilor jucate, clasamentul a fost următorul: locul I – OTUR Caraș Severin, locul II – OTUR Maramureș, locul III – OTUR Suceava, locul IV – OTUR Timiș, locul V – OTUR Botoșani, locul VI – OTUR Satu Mare. Au fost acordate cupe și medalii tuturor echipelor participante și distincții pentru „jucătorul campionatului”, „golgeterul campionatului” și „portarul campionatului”.

Atât la meciurile de fotbal, cât și la festivitatea de premiere au fost prezenți: președintele Comisiei de tineret și sport din cadrul UUR, Ciprian Lușcan, președintele Filialei Suceava a UUR și prim-vicepreședinte al UUR, Ilie Sauciuc, președintele Filialei UUR Botoșani și prim-vicepreședinte al UUR, Victor Semciuc, președintele Organizației locale Micula a UUR și trezorier al UUR, Vasile Buciuta, președintele Organizației locale Repedea a UUR și membru în Consiliul UUR, Ioan Recalo, directorul școlii din localitatea Șerbăuți, Silvia Boiciuc, precum și membrii staff-ului organizatoric, Fabian Popovici și Cristian Semeniuc.

Felicitări tuturor celor implicați în organizarea și desfășurarea acestui frumos mănunchi de evenimente pe meleaguri bucovinene!

prof. Mihaela Delia MARTINEAC

Limba - floarea sufletului ucrainean

„Limba este tezaurul cel mai prețios pe care-l moștenesc copiii de la părinți, depozitul cel mai sacru lăsat de generațiile trecute și care merită a fi păstrat cu sfințenie de generațiile care-l primesc. Ea este cartea de noblețe, testimoniul de naționalitate al unui neam.” (Vasile Alecsandri)

Potrivit datelor oficiale, ucrainenii reprezintă a treia etnie din România. Foarte multe dintre localitățile în care trăiesc compact ucrainenii sunt atestate documentar de peste șapte secole. Însă, pentru orice etnie, o sărbătoare importantă în viața comunității este legată de sărbătorirea limbii materne, aceasta fiind moștenirea sacră a unui popor, care se transmite din generație în generație pe cale scrisă și verbală. O dată importantă în viața comunității ucrainene este cea de 9 noiembrie, când ucrainenii din toată lumea sărbătoresc „Ziua scrierii și a limbii ucrainene”.

Începând cu anul 2018, și cei peste 50.000 de ucraineni din România (cf. datelor oficiale) au o zi a lor, care se sărbătorește tot pe 9 noiembrie. Astfel, la inițiativa legislativă a deputatului Nicolae Miroslov Petrețchi, a fost adoptată, la 14 iulie 2018, de Camera Deputaților, Legea nr. 213/2018, prin care 9 noiembrie a fost declarată Ziua Limbii Ucrainene în România, fiind, astfel, pusă în practică o dorință mai veche a etnicilor ucraineni din țara noastră, aceea de a celebra limba maternă, în fiecare an, în toate localitățile cu populație de etnie ucraineană.

Pentru a marca acest moment, a fost încheiat un proiect de parteneriat între Filiala Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, Școala Gimnazială „Bogdan Vodă” din Rădăuți și Școala Gimnazială din Șerbăuți, în ideea implicării și sensibilizării elevilor față de identitatea etnică și dragostea față de limba maternă ucraineană.

Elevii Colegiului Național „Mihai Eminescu” s-au dovedit a fi foarte creativi și talentați. Sub îndrumarea doamnelor profesoare Delia Martineac și Lucia Mihoc, aceștia au realizat o expoziție de desene, colaje și proiecte tocmai pe tema respectivă. În cadrul activității, au fost prezentate materiale PowerPoint cu un conținut bine documentat, oferind informații interesante pentru toți cei aflați de față.

Din cauza situației pandemice actuale, elevii școlii rădăuțene au participat la această activitate în format online. Ei au expus o serie de lucrări referitoare la limba ucraineană, la simbolurile ucrainene naționale și populare, la comunitățile ucrainene din zona lor. Informațiile prezentate au fost deosebit de interesante, concise și bine documentate.

Elevii Școlii Șerbăuți, sub îndrumarea doamnelor profesoare Delia Martineac și Oana Nicolaiciuc, au realizat desene pe tablă cu cretă colorată, au recitat poezii și au interpretat cântece ucrainene. Elevii clasei a IV-a au realizat un panou dedicat „Zilei limbii și a scrierii în limba ucraineană”, confecționând flori stegulețe și felicitări din hârtie colorată, folosind simbolurile naționale și populare ucrainene.

Limba reprezintă unul dintre cele mai frumoase daruri pe care ni le-a dat Dumnezeu. În cadrul unor astfel de acțiuni, elevii sunt puși în situația de a căuta informații, de a le prelucra și de a le oferi celorlalți, îmbogățindu-și bagajul de cunoștințe privitoare la limba lor maternă.

Prin derularea acestui parteneriat, am dorit să promovăm valorile ucrainene în rândul elevilor, să stimulăm creativitatea lor, să diversificăm activitățile educative desfășurate la școală și să formăm o percepție pozitivă față de limba maternă ucraineană.

„Orice limbă este oglinda sufletului națiunii care o crează.” (Ion Pillat)

prof. Delia MARTINEAC

DE ZIUA LIMBII UCRAINENE ÎN ROMÂNIA

Limba maternă, limba MAMEI, este primul și cel mai important indiciu al apartenenței noastre etnice și culturale, este primul și cel mai important element al definirii noastre umane și naționale, este, totodată, primul și cel mai important stimulator al iubirii față de MAMĂ, respectiv față de cei care vorbesc aceeași limbă.

Limba noastră maternă ne însoțește pe fiecare dintre noi, de la intrarea în viață, indiferent de mediul lingvistic în care trăim, indiferent de obstacolele pe care, nu de puține ori, strămoșii noștri le-au avut de înfruntat pentru a o păstra și a o perpetua, indiferent de influențele externe care sunt din ce în ce mai puternice, influențe menite a defavoriza limba maternă în favoarea altor limbi mai de impact.

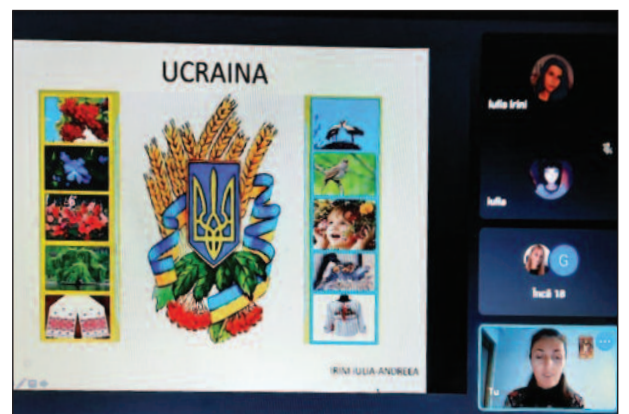
Așa cum fiecare dintre noi, oamenii, ființe evolute și civilizate, suntem preocupați de sănătatea noastră fizică și mentală, de aspectul nostru exterior, de crearea unui mediu propice dezvoltării noastre emoționale și intelectuale, tot așa trebuie să fim preocupați de păstrarea și cultivarea limbii noastre materne, pentru că doar dezvoltându-le pe toate acestea armonios ne putem defini identitatea umană și națională. Fără limba maternă, fără vorbirea limbii materne suntem incompleți emoțional, cultural și identitar.

Noi, etnicii ucraineni din România, ne putem bucura de o zi doar a noastră, ziua de 9 noiembrie, când este sărbătorită limba noastră maternă, limba ucraineană.

Suntem datori față de înaintașii și față de urmașii noștri să ducem moștenirea lingvistică mai departe, să vorbim în limba maternă, să cântăm și să ne rugăm în limba maternă.

Cea mai frumoasă limbă din univers este LIMBA MATERNĂ! PENTRU NOI, CEA MAI FRUMOASĂ LIMBĂ DIN UNIVERS ESTE LIMBA UCRAINEANĂ!

(Fragment din Declarația politică a deputatului Nicolae Miroslov Petrețchi, rostită la 9 noiembrie a.c.)

Zărnosirea Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Sănnicolau Mare

În popor se spune că: „Duminică, toate drumurile duc la biserică”, același lucru l-am făcut și noi, membrii Comitetului Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România, în prima duminică din luna octombrie, atunci când am pornit din Timișoara spre orașul Sănnicolau Mare. Călătoria a fost ușoară, cu toate că destinația noastră se afla la peste 60 de km. Bucuria pe care o purtam în suflet era nemărginită, deoarece o nouă Biserică Ortodoxă Ucraineană din Banat primea de la Bunul Dumnezeu lumină și har.

Era o zi de toamnă caldă, fără stropi de ploaie sau vânt, doar mirosul de smirnă și tămâie plutea în aer, învăluind bisericuța din lemn. Oamenii cu capetele plecate se închinau și îi mulțumeau lui Dumnezeu că au ajuns să trăiască aceste clipe așteptate de multă vreme. Organizația locală Sănnicolau Mare a Filialei UUR Timiș a fost înființată în anul 2002, iar terenul unde s-a construit acest lăcaș de cult a fost obținut cu multă strădanie și prin nenumărate cereri adresate administrației locale de către președintele Filialei UUR Timiș, Gheorghe Hleba, și de fostul președinte, trecut în neființă, Vasile Gorban.

Astfel, Biserica cu hramul „Sfântului Ierarh Nicolae” din Sănnicolau Mare este cea mai mică și cea mai tânără parohie din comunitatea noastră, ucrainenii stabiliți pe aceste meleaguri bănățene fiind veniți din Maramureș și din Bucovina. Primul preot care a slujit aici a fost părintele Vasile Anișorac, după care a urmat părintele Cristian Ardelean, actualmente, parohul bisericii ucrainene din Soca, iar construcția bisericii și a casei parohiale a început sub oblăduirea Părintelui Daniel Popovici, de la biserica ucraineană din Caransebeș, în anul 2015.

Este de menționat faptul că fostul vicar general, preacucernicul părinte Ioan Pițura, a dăruit acestei parohii un clopot.

Slujba de târnosire a fost oficiată de preasfințitul părinte episcop, Paisie Lugoianul, alături de părintele vicar general, Nicolae Lauruc din Maramureș, de protopopul ucrainean din Lugoj, Petru Rosoca, și de un sobor de preoți și diaconi ucraineni din cadrul Protopopiatului Ortodox Ucrainean Lugoj, căruia i s-au alăturat preoții Protopopiatului Ortodox Român.

În timpul liturghiei, au fost rostite mai multe ectenii în limba ucraineană, la fel și „Crezul”, și „Tatăl Nostru”, răspunsurile la strană fiind date de către un grup de teologi.

În această zi de mare însemnătate pentru ucrainenii din Banat, au fost acordate de către Preasfinția Sa, două ranguri de iconom stavrofor. Primul i-a fost acordat părintelui Marian Șanta, parohul bisericii sfințite, pentru finalizarea lucrărilor și împodobirea acesteia cu icoane prețioase și cu un nou iconostas. Al doilea rang i-a fost oferit părintelui Olvin Clempușac de la parohia ortodoxă ucraineană din Dragomirești, județul Timiș.

Acesta din urmă, ne-a declarat: „Având în vedere faptul că mai marii bisericii au hotărât acest lucru pentru mine, aș putea spune că este o răsplată pentru munca de 25 de ani depusă în Grădina lui Dumnezeu. Am reparat biserica din localitatea Zorile, am sfințit biserica nouă din Dragomirești și am ajutat la refacerea bisericii vechi. Am lucrat în Grădina Lui, iar El m-a binecuvântat să primesc această importantă diplomă și o nouă cruce, să-I pot sluji în continuare”.

Au mai fost înmânate următoarele diplome și distincții: Ordinul „Sanctus Stephanus Magnus”, primarului orașului Sănnicolau Mare, Dănuț Groza, viceprimarului Radu Asaftei și președintelui Filialei Timiș, Gheorghe Hleba, pentru susținerea și sprijinul acordat comunității ortodoxe ucrainene din localitate, și nu numai. Cu acest prilej, el a adus mulțumiri părintelui vicar Nicolae Lauruc din Maramureș, părintelui protopop de Lugoj și tuturor preoților care slu-

jesc în bisericile noastre în limba ucraineană. De asemenea, a mulțumit comunității ucrainene din Sănnicolau Mare care a fost alături de organizația UUR Timiș și a transmis calde salutări tuturor ucrainenilor din Banat din partea președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi.

Totodată, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel au fost acordate diplome de cinstire următorilor: părintelui Vasile Anișorac, părintelui Daniel Popovici, cititorilor și membrilor Consiliului Parohial ai acestei biserici.

Un moment emoționant l-a constituit mărturisirea vicarului general Ucrainean, părintele Nicolae Lauruc: „Am avut o întâlnire foarte emoționantă cu preotul Marian, în urmă cu o săptămână, când am aflat că eu l-am botezat, la Sighet. Atunci nu mi-am putut închipui pe cine botez, că va fi preot și chiar ctitorul bisericii în Banatul îndepărtat”.

Preacucernicul Părinte Vicar a mai declarat: „Mereu, noi ne străduim să îi susținem pe oamenii noștri, indiferent unde ar locui. Dorința noastră este să ne extindem și același lucru își doresc și ucrainenii din Târnova și Dud, o parohie ucraineană. Acest lucru ar fi o mare realizare, ca Vicariatul nostru să se poată extinde și cu cele două parohii în județul Arad”.

În același cadru, vicarul general, Nicolae Lauruc, a dăruit bisericii o icoană a Sfintei Fecioare Maria, iar pentru slujirea duhovnicească și pentru faptul că a fost alături de comunitatea ucraineană din Banat, i-a dăruit Preasfinției Sale Paisie Lugoianul, daruri tradiționale din zona Maramureșului.

La finalul Sfintei Liturghii, episcopul Paisie Lugoianul le-a vorbit credincioșilor, veniți în număr mare din mai toate organizațiile UUR Timiș, despre virtutea dragostei creștine și despre datoria fiecărui creștin de a-L avea în suflet pe Domnul nostru Iisus Hristos: „Atunci când se face slujba de târnosire sau sfințire a bisericii, gândul nostru este că Biserica este mireasa lui Iisus Hristos pe care trebuie s-o pregătim așa cum se cuvine, să primească jertfele nesângeroase care se vor aduce pe Sfântul Altar”. Preasfinția Sa a mai mărturisit că-i poartă în suflet cu egală prețuire pe creștinii ucraineni și pe cei români.

Agapa frățească a fost oferită tuturor participanților de Uniunea Ucrainenilor din România, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Mihaela BUMBUC

❖ Interviu cu președintele Comisiei de tineret și sport a UUR – Ciprian Lușcan

(Urmare de la pagina 6)

F.P.: Recent, cu ocazia împlinirii a 30 de ani de Independență a Ucrainei, Congresul Mondial al Ucrainenilor a organizat un concurs prin care au fost aleși 30 cei mai activi tineri ai organizațiilor de tineret ucrainean din întreaga lume. Printre aceștia v-ați numărat și dumneavoastră. Care a fost sentimentul dobândirii unei distincții atât de importante și ce criterii au fost prevăzute pentru participarea la acest concurs?

C.L.: Bineînțeles că dobândirea unei distincții atât de importante nu poate să îți trezească alte sentimente decât cele de fericire și împlinire personală. Cu toate acestea, rezultatul a fost unul surprinzător, deoarece nu mă așteptam să fiu ales în rândul celor 30 cei mai activi tineri ucraineni din lume, având în vedere că la acest concurs au participat ucraineni din peste 130 de țări. Pe această cale, doresc să mulțumesc conducerii Uniunii Ucrainenilor din România pentru nominalizarea mea la această competiție. În urma partici-

pării la Forumul Internațional al Tinerilor Ucraineni, care a avut loc la Cernăuți, Ucraina, mi-a fost înmănat un trofeu și o diplomă cu felicitările președintelui Congresului Mondial al Ucrainenilor.

F.P.: Înainte de încheiere, aș dori să vă întreb cum vedeți evoluția comunității ucrainene din România și cât de eficientă credeți că este activitatea Uniunii Ucrainenilor din România?

C.L.: Consider că venirea domnului deputat Nicolae Miroslav Petrețchi la conducerea UUR a reprezentat o renaștere a comunității ucrainene din România, dată fiind activitatea intensă a acestuia în mod continuu și susținerea tinerilor prin implicarea lor în participarea și organizarea evenimentelor culturale, sportive, educaționale, de protecție a mediului etc. Totodată, domnul deputat a reușit identificarea și valorificarea competențelor tuturor celor implicați în activitățile desfășurate de UUR, astfel încât să existe o creștere neschimbată a performanțelor din cadrul organizației. Sub conducerea dânsului, fără doar și poate, comunitatea ucraineană din România o să dispună de o evoluție constantă și sigură.

F.P.: Domnule Ciprian Lușcan, nu-mi rămâne decât să vă urez mult succes și putere de muncă în activitatea pe care o depuneți atât la Uniunea Ucrainenilor din România, cât și în cadrul facultății și a biroului parlamentar. De asemenea, doresc să vă mulțumesc pentru timpul acordat și amabilitatea de a răspunde la aceste întrebări.

Sfântul cuvios Paisie Velicicovschi – ctitor al Filocaliei în limbile slavonă și română

În luna noiembrie, ziua a cincisprezecea, se face pomenirea Sfântului Paisie de la Neamț (1722-1794). Fiind de origine ucraineană, a fost canonizat de Biserica rusă, în anul 1988, cu prilejul împlinirii unui mileniu de la creștinarea rusilor (a populației Rusiei Kievene), din anul 988. Pentru noi, nu a fost nevoie ca acest cuvios să fie canonizat, deoarece el a fost recunoscut ca sfânt încă din timpul vieții. Cu toate acestea, în anul 1992, cu ocazia canonizării mai multor sfinți români, s-a generalizat și cultul acestuia, numele său fiind trecut oficial în rândul sfinților. Totuși, menționăm că prima canonizare a Sf. Paisie a avut loc la data de 20 iulie 1982, la Schitul Sf. Ilie de pe Muntele Athos.

Pentru viața noastră spirituală, Sfântul Paisie de la Neamț reprezintă simbolul cel mai înalt al ortodoxiei, întrucât a fost reînnoitorul vieții monahale la noi, întemeietorul isihasmului autohton, ferventul practicant al rugăciunii inimii și inițiatorul Filocaliei în limba română.

Ca să realizeze o lucrare de asemenea proporții, Paisie avea nevoie de un instrument adecvat pe care el l-a și aflat. Este recunoscut faptul că viitorul Sfânt avea foarte multe calități, iar cea dintâi era evlavie sa deosebită, căci fusese un om al rugăciunii. Celelalte două calități deosebite ale sale erau dragostea și râvna pe care le avea în traducerea scrierilor Sfinților Părinți. Unite, cele trei calități au dus la realizarea scopului propus, care a și devenit sensul vieții sale pământești. Datorită acestor daruri, a reușit să adune în jurul său, întâi pe Muntele Athos, apoi, în Moldova, mai multe sute de ucenici ortodocși, care erau de felurite etnii (21 la număr), cei mai mulți dintre aceștia cunoscând fie greaca veche, fie slavona. Călăuzit de excepționala sa râvnă, cât și de iubirea evlavioasă pentru cuvântul sfânt, i-a molipsit și pe ucenicii săi cu aceste haruri, reușind astfel să-i mobilizeze în realizarea unei lucrări de proporții enciclopedice, denumită *Filocalie*.

Termenul ales de Sf. Vasile cel Mare provine din limba greacă (φιλο-καλία) și se traduce în slavonă prin „добролюбие”, iar în română – prin „iubire de frumusețe divină” sau „iubire de virtute”.

Astfel, cu mult înainte de opera Sfântului Nicodim Aghioritul și de tipărirea ei în spațiul Occidental (Veneția, 1782), în Moldova secolului al VIII-lea, filocalia avea deja rădăcini puternice.

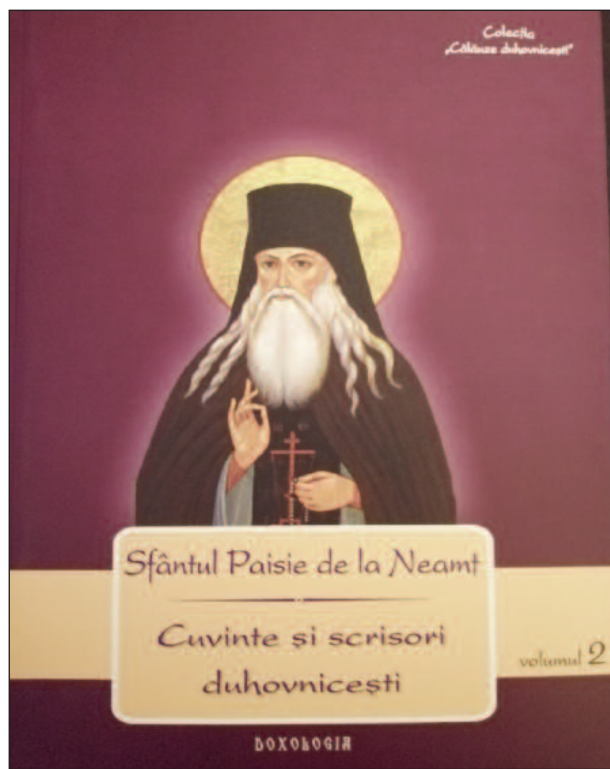
Plămădite timp de peste două decenii sub vârful Atonului, scrierile filocalice au luat calea țării noastre odată cu momentul (anul 1763), când obștea Sfântului Paisie Velicicovschi s-a așezat mai întâi la Mănăstirea Dragomirna, apoi, la Secu, și, în final, în lavra Moldovei – Mănăstirea Neamț. Venit în Moldova, Sfântul Paisie a înnoadat o tradiție de secole, prezentă în țara noastră, fiind numit de către izvoarele vremii „înnoitorul vieții duhovnicești”. A fost înnoitor nu numai în Moldova, ci și în Țara Românească, în Ucraina și în depărtata Rusie, chiar și în Transilvania, încă incorporată, pe atunci, Imperiului Habsburgic. Drept urmare, sub influența sfântului statornicit la Neamț, a fost schimbată fața monahismului creștin.

Convins fiind, încă de la primul său contact, de spiritul duhovnicesc curat, statornicit de secole pe meleagurile moldo-valahice, într-o însemnare autobiografică, Paisie le „fericește” cu epitetul „*blagoslovite țări*”: „...mai înainte de ducerea mea la Sfântul Munte, șezând câțiva ani în țările acestea, m-am deprins foarte mult cu limba română... acum, nu cerem lucru nou scornit din capul nostru, ci lucrul acela ce era hotărât și întemeiat în toate viețile cele de obște..., căci în toată lumea n-au rămas alte locuri ca să poată cineva a ține mai vârtos viața de obște, fără numai într-aceste *blagoslovite țări* pe care Dumnezeu le păzește ca să preamărească numele Său cel sfânt...”.

Fiind, în primul rând, un om lucrător și practic, iar, abia în al doilea rând, un înțelept și erudit,

Cuviosul a trebuit să intuiască drumul pe care să meargă, deoarece pornea pe un drum încă neumblat până la el. Iată cum a consemnat el însuși în „Autobiografia” sa importanța acestui început: „Văzând în frățimea noastră mare foame de cuvântul lui Dumnezeu, punându-mi nădejdea în Domnul care înțelepțește orbii, m-am hotărât să aduc la lumină Sfânta Filocalie a Răsăritului. Astfel, am îndreptat din limba elinească în cea slavonă și moldovenească următoarele cărți ale lui Isihie, ale lui Diodah, ale lui Macarie, Filothei, Nil, Talasie, Grigorie Sinaitul și Simeon Noul Teolog. Iar cartea Sfântului Isaac Sirul, în traducerea slavă, am îndreptat-o un an întreg, verificându-o după cel elinescu și după cea limbă moldo-vlăhească. Dacă-mi va ajuta Dumnezeu, căci sunt aproape orb și fără vedere, să mă ostenesc a găti dumnezeiasca Filocalie a svintelor nevoițe”.

Ce înseamnă propriu-zis „Filocalia” reiese din citatul anterior, adică o culegere din scrierile vechi ale pustnicilor, monahilor, clericilor ortodocși, o colecție de texte care se referă la viața contemplativă și ascetică, scrise înainte de sec. al IX-lea de către mari părinți ai spiritualității ortodoxe răsăritene, care au fost adunate în sec. al XVIII-lea de Nicodim de la Muntele Athos (1749-1809) și Macarie din Corint (1731-1805) și

publicate pentru întâia oară la Veneția în 1782. (Traducerea modernă în limba română, sub titlul „Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii”, a fost făcută de acad. preot prof. Dumitru Stăniloae, începând cu anul 1946. Până acum au apărut 12 volume).

Anul primei tipăriri a Filocaliei în limba greacă, 1782, întărește însemnătatea contribuției lui Paisie, căci Filocalia sa în slavonă, începută, în Athos, în anul 1758, se răspândea deja cu peste două decenii înainte, prin manuscrise copiate de ucenicii săi. Întemeierea acesteia are însemnătate covârșitoare pentru tot spațiul ortodox răsăritean.

Paralel cu această activitate, binecuvântatul stareț Paisie, care învățase limba noastră (uneori el o numea moldovenească) încă de pe vremea primei șederi în România (1745-1746), inițiază și traducerea Filocaliei în **limba română**. De aceea, mănăstirea Dragomirna reprezintă un punct de maximă importanță în ceea ce privește începuturile Filocaliei în limba poporului. Este darul cel mai înalt de care ne bucurăm, rezultând din relațiile spirituale bilaterale dintre cele două popoare vecine. Paisie și-a început desăvârșirea interioară, studiind la Academia Kievo-Movileană (fondată de un român, care în anul 1996 a fost canonizat ca Sfântul Ucrainei), iar apogeul acestei cizelări lăuntrice l-a atins pe meleagurile noastre, configurând, totodată, veacul de aur al

Ortodoxiei românești. Harul cu care a fost dăruit de la naștere și pe care l-a moștenit din familia sa, dedicată de trei generații Bisericii, l-a orientat pe Cuviosul Paisie să arunce semințele înțelepciunii sale în pământ bun. De aceea, ele au rodit din belșug, de aceea, rodesc și în zilele noastre.

Opera de transpunere în limba română începe să se realizeze odată cu reîntoarcerea lui Paisie în spațiul românesc, adică din anul 1763, când el se sălășluiește la Mănăstirea Dragomirna. Sosit aici cu 64 de călugări, principala grijă a Sfântului a fost alcătuirea unei culegeri de texte duhovnicești, întâi în limba slavonă bisericească, ulterior și în limba pământului, prin care obștea să meargă spre Dumnezeu, pe calea Părinților Bisericii. Traducerea, la fel ca citirea textelor sacre, era considerată tot un fel de slujire lui Dumnezeu. Astfel, aici, a luat ființă o adevărată Academie patristică, care atrăgea noi și noi ucenici. După trei ani, numărul lor s-a triplat. Acum, visul Cuviosului de a institui viața în mănăstire după tiparul Sfântului Munte, cu viețuire colectivă, poate să se împlinească, neexistând presiuni din afară, ca în Athos, din cauza turcilor.

Dar omul a fost mereu „sub vremi”. Tulburările istorice îl ajung și aici, căci, după războiul ruso-turc, Bucovina trece sub ocupația Austriei, implicit Mănăstirea Dragomirna. Dorind să evite presiunea din partea uniților, Paisie este nevoit să se retragă la mănăstirea Secu, luând cu sine mai mult de jumătate din frăție (200 ucenici). Aici, se consacră aceleiași misiuni, cu o râvnă ce sporea, pe măsură ce înaintau lucrările, iar puterile începeau să scadă. Ziua se ocupa de îndeletnicirile obișnuite, iar noaptea era dedicată traducerilor. Nu-și permitea decât trei ore de somn. Vederea îi era tot timpul suprasolicitată. Iată un scurt citat de la un biograf al său: „Și pe patul unde dormea era împresurat de cărți – Biblia grecească și cea slavonească, gramaticile în cele două limbi, mai multe lexicoane, cartea din care făcea traducerea și, în mijloc, – lumânarea”.

Faima Cuviosului era în continuă mărire, tot astfel și numărul ucenicilor sporea continuu și era nevoie de mai mult spațiu. Datorită prestigiului de care se bucura, în anul 1779, lui Paisie îi este dăruită chiar din partea domnitorului cea mai veche și cea mai bogată mănăstire din Moldova, anume Neamț, în speranța că el va reface și aici viața spirituală, după modelul atonit (cu accent pe ascultare, smerenie, rugăciune și tăcere). Paisie primește, dar motivează că nu poate să părăsească frăția din Secu, încumetându-se astfel să le păstorească pe amândouă până la sfârșitul vieții. Cu toate că frăția sa era într-o sporire continuă, atingând cifra de 1300 – ceea ce era spre bucuria starețului, căci era visul său de-o viață! – excepționalul său har duhovnicesc îi îngăduia să cultive și să mențină armonia viețuirii de obște, găsind pentru fiecare dintre ucenici cuvânt potrivit, sfat prietenos, răspuns solicitat, mângâiere părintească, îndemn întăritor ori, după caz, dojană neusturătoare, reproș motivat, rușinare tămăduitoare, asumare conștientizată, canon suportabil.

Doctrina lui Paisie Velicicovschi este importantă pentru că ne-a arătat calea spre viața veșnică și ne-a dat un exemplu prin el însuși, privind felul cum ar trebui să se trăiască pe pământ.

În această atmosferă prielnică, activitatea de traducere în slavonă a Filocaliei devine din ce în ce mai rodnică, încât în anul 1792 este finalizată. A fost o muncă colectivă titanică, rezultând 300 de traduceri sau îndreptări, dintre care 40 de manuscrise fiind ale lui Paisie însuși. Căci nu era vorba doar de traduceri, ci și de îndreptări ale unor traduceri mai vechi, dintre care unele nu erau fidele originalelor și trebuiau traduse din nou. Altele necesitau doar unele corecturi.

Valeria ȘOUCALIUC
(Continuare la pagina 12)

Înviețea în Vechiul Testament

Textele referitoare la înviere, în Vechiul Testament, sunt rare și nu se găsesc similitudini între ele. Acestea provin din diferite perioade, iar noi nu putem decât, într-un mod simplu, să le examinăm într-o ordine cronologică, pentru a urmări dezvoltarea istorică a acestei teme în concepția poporului lui Israel. În Cartea lui Osea și în cea a lui Daniel, tema învierii a fost dezvoltată într-o manieră diferită față de reconstituirea politică a poporului lui Israel, așa cum este prezentată în Cartea profetului Iezechiel.

În cazul textelor vechi-testamentare, care fac referire la înviere, nu există un vocabular bine precizat; terminologia folosită în cazul acestora a fost modelată după ideile pe care poporul lui Israel le-a avut încă din vechime asupra condiției celor ce au murit. Un om care a murit este părăsit de respirație sau de suflarea de viață, iar pentru a se întoarce la viață trebuie să-i revină respirația (III Rg 17, 21-22). Morții dorm în mormintele lor, iar, în momentul învierii, ei se vor ridica din nou (IV Rg 13, 21; Is 26, 14.19;). Morții dorm acum, însă ei vor fi deșteptați/treziți (Dan 12, 2) și, în sfârșit, ei se vor întoarce la viață (Dan 12, 12).

Motivul pentru care problema supraviețuirii israelitenilor dincolo de această existență pământească a fost abia sesizată în rândul Israelului de-a lungul secolelor se datorează concepțiilor antropologice tradiționale ale poporului lui Yahwe: ființele umane au fost create din trup și suflet (sau suflare) (Fac 2,7-8), din care s-a format o unitate organică indispensabilă pentru a trăi. Persoana nu a fost alcătuită doar dintr-un element perisabil/alterabil (trupul/carnea), ci și dintr-o parte imaterială, capabilă de nemurire (sufletul). Viața încetează în momentul în care suflarea de viață oferită de Dumnezeu este luată înapoi (Ps 103, 29-30), iar trupul, de acum înainte, rămânând fără de viață, este sortit să se întoarcă în pământ (Fac 3,19). Existența umbrelor în [...] Șeol, menționată de numeroase ori, cu precădere în Psalmi, se desfășoară în opoziție cu însăși viața (un fel de „non-viață”) și, de aceea, nu se poate identifica niciun element pozitiv al acestei existențe. Pentru poporul lui Israel, este posibil să nu fie nicio victorie asupra morții; israelitenii iau în considerare doar ideea că, după moarte, intră într-o stare de existență în care așteaptă o renaștere completă a ființei umane.

Moartea, care semnifică ruptura totală dintre cel decedat și lumea celor vii și, mai presus de

toate, ruptura dintre om și Yahwe, este înțeleasă mai ușor în momentul în care cel mort lasă în urma sa un fiu sau când trupul său este îngropat în mormântul strămoșilor săi. Prin acestea, cei decedați din poporul lui Israel supraviețuiesc prin descendenții lor, iar, prin ritualul de îngropare, ei reintră în contact cu strămoșii lor. Lăsând în urma lor un succesor, chiar dacă un israelit a murit, poporul lui Israel se perpetuează și îi este asigurată continuitatea.

Treptat, sub presiunea tragicelor evenimente pe care poporul lui Israel a trebuit să le îndure (dispariția Regatului de Nord, în secolul al VIII-lea; căderea Ierusalimului și sfârșitul Regatului Iudaic, în secolul al VI-lea; exilul și greutățile întâmpinate în reconstituirea comunității iudaice sub stăpânirea persană), problema condiției umane a început să ocupe un loc preponderent în gândirea evreilor. Ies în evidență întrebările legate de soarta celor fideli tradiției, precum și cele legate de locul rezervat pentru ei după moarte. Aceste frământări se remarcă cel mai bine în decursul crizei poporului evreu din perioada declinului Imperiului Persan și în timpul conducerii lui Antioh Epifan. Poporul lui Dumnezeu se divide în grupuri care se confruntă între ele pentru a obține putere în Ierusalim și se dezlănțuie persecuții asupra celor care rămân fideli legii lui Dumnezeu. Moartea pentru Yahwe părea o cauză pierdută; martirii mureau de prisos; însă profeția referitoare la învierea morților le-a oferit evreilor posibilitatea de a se raporta altfel la circumstanțele pe care le-au îndurat. În doctrina despre înviere, ultimul cuvânt îi revine Dumnezeului lui Israel și el răsună pe buzele celor drepti. Învierea, cea care se află la baza Evangheliei Noului Testament, a fost elementul central de rezistență al evreilor la procesul de elenizare.

Am menționat faptul că învierea reprezintă o învățătură străină Vechiului Testament. Ea este rezultatul unor influențe externe, care s-au pliat în diferite moduri în decursul istoriei poporului lui Israel. În urma unor examinări, fără a-i nega importanța, contribuția venită din exteriorul Israelului poate fi restrânsă, și, în momentul în care

vreun evreu afirmă că cel mort (din poporul lui Dumnezeu) va învia, el se poate baza pe argumente din învățătura iudaică. Canaanul sau Orientul Apropiat au oferit Israelului numeroase teme de gândire și limbajul prin care să le trateze, dar reîntoarcerea la viață într-o manieră simplă, prezentată printr-un fenomen agrar, a fost respinsă de către Yahwe și nu a fost acceptată decât în urma unui proces riguros de purificare. Mult mai târziu, este posibil ca învățăturile persane să fi servit ca influențe pentru viziunile iudaice despre viața de dincolo, însă persienii au văzut în înviere un element al recreerii universului, în timp ce textele din Vechiul Testament (Is 26; Dan 12) au descris-o ca pe un eveniment care implică toți dreptii din poporul lui Israel. Astfel, universalismul unor texte se află în contrast cu particularismul altora.

Originea credinței în înviere trebuie identificată chiar în tradiția yahwistică: Vechiul Testament proclamă puterea lui Yahwe, cea care nu poate fi oprită de nicio altă forță; așa cum este Dumnezeu al morții, El este și al vieții (I Rg 2, 6; Deut 32, 39; Is 25, 8). Dumnezeu a creat și, de asemenea, El poate recrea (2 Mac 7)¹.

Dreptatea lui Dumnezeu, accentuată în tot Vechiul Testament, mai devreme sau mai târziu, se va manifesta și, după cum am văzut, învierea va permite ca acest lucru să se întâmple. În final, victoria asupra morții, care, în primă instanță, îi va cuprinde pe dreptii poporului lui Israel, oferă și ocazia ca Dumnezeu să își reverse a Sa milostivire și, pe această cale, să răspundă întrebării psalmistului vizavi de viitorul definitiv al celor care cred în milostivirea lui Dumnezeu (Ps 6; 15; 22). Așadar, credința în învierea morților este bazată pe puterea lui Dumnezeu, pe dreptatea Sa și pe dragostea Sa, așa cum au fost acestea revelate de-a lungul istoriei poporului lui Israel.

pr. dr. Ioan IURCEA

¹David Noel FREEDMAN, *The Anchor Bible Dictionary*, vol. 2, anul 1992, p. 684.

Sfântul cuvios Paisie Velicicovschi – ctitor al Filocaliei în limbile slavonă și română

(Urmare de la pagina 11)

O adevărată chintesență a spiritualității răsăritene, opera aceasta va fi tipărită la Moscova chiar în anul următor (doar cu un an înainte de sfârșitul vieții sale). Astăzi, nu ni se pare mare lucru redactarea unei cărți. Dar trebuie să ținem seama că Sfântul Paisie a terminat prima Filocalie ortodoxă cu mult înainte de inventarea mijloacelor moderne de traducere, cercetare și tipărire. Bătrân și aproape orb, Sfântul Paisie a redactat un manuscris uriaș, realizarea căruia ne apare de neconceput într-o viață de om. În plus, cunoaștem că, prin intermediul ucenicilor, alte manuscrise au fost realizate sub formă de copii și apoi răspândite în toată lumea ortodoxă.

În același timp, Cuviosul se bucura și de mari compensații: a fost iubit, căutat și stimat, de foarte mulți urmat ca model, niciodată ofensat. Pentru sfințenia vieții sale, numele Cuviosului Paisie de la Neamț era cunoscut în toate țările ortodoxe, începând cu Muntele Athos până în Lavra Peșterilor din Kiev și de la Mănăstirea Optina până în sihăstriile din nordul Rusiei.

Când i-au mai rămas patru ani din viață, a fost ridicat la rangul cel mai înalt al cinului călugăresc, devenind arhimandrit. După o viețuire de peste trei decenii pe meleagurile noastre, a fost înmormântat în gropnița Bisericii „Înălțarea Domnului”, monument arhitectural, ctitorie a lui

Paisie de la Neamț
Autobiografia
și Viețile unui stareț
urmate de Așezăminte și alte texte

DEISIS

Ștefan cel Mare și Sfânt. Astăzi, este venerat de credincioși români, slavi, dar și de alte etnii, deoarece realizările sale exemplare l-au proslăvit încă din timpul vieții. El însuși se comporta modest și se iscălea simplu: „S-a ostenit pentru această traducere arhimandritul mănăstirilor moldovenești Secu și Neamț, născut în Poltava”.

Cât privește locul și rolul lui Paisie în istoria spiritualității panortodoxe și românești, trebuie pus accentul pe exemplaritatea și actualitatea renașterii spirituale propuse de el.

Este cunoscut faptul că Sfântul Paisie a căutat îndelungă vreme un duhovnic potrivit pentru sufletul său însetat după autoperfecționare, însă nu l-a găsit nici la Pecerska Lavra, nici pe Muntele Sfânt. Până la urmă, năzuitul duhovnic a fost suplinit prin tezaurul spiritual, de peste un mileniu moștenit de la Sfinții Părinți, pe care eruditul călugăr a reușit să-l recupereze și să-l restituie, nu doar pentru slavi, ci și pentru români, nu doar pentru contemporani, ci și pentru generațiile următoare. Mai cu seamă, viitoarele generații vor avea nevoie de cărțile traduse de Paisie – acești desăvârșiți *călăuzitori* și *diriguitori*, deoarece ele vor fi nevoite să viețuiască în vremuri din ce în ce mai secularizate. De aici, uriașa importanță a contribuției acestui Sfânt ucraineano-român, de aici, măreția personalității sale, care nu scade, ci se mărește continuu.

16 noiembrie – Ziua Internațională a Toleranței

Toleranța este cel mai puternic element pentru pace și reconciliere, fiind un principiu de bază al democrației și al dezvoltării durabile, implicând îndepărtarea absolutismului și asigurând buna conviețuire a societăților multiculturale și multi-etnice, ca, de exemplu, cele din România sau Ucraina. Când ne referim la toleranță vorbim despre indulgență, răbdare și îngăduință la orice nivel social. În esență, toleranța reprezintă capacitatea noastră de a accepta și aprecia bogăția și diversitatea culturală, orice formă de exprimare, precum și respectarea și recunoașterea convicțiilor celor din jur. Tot aici, putem vorbi despre asumarea responsabilității privind respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a democrației și a statului de drept. Totodată, toleranța nu exclude exprimarea dezacordului asupra unui subiect, ci are ca scop modelarea atitudinii cu care ne expunem punctul de vedere. Ca ambiguitate, toleranța la intoleranță nu poate fi numită toleranță, căci permiterea intoleranței denotă faptul că nu suntem o societate tolerantă.

Îngăduința aceasta reprezintă un liant între pace și dezvoltare, încurajând formarea unor societăți construite din idei, talente și energii creative. Prin ea, societatea își consolidează obligația de a căuta în această diversitate extinsă legăturile care încheagă umanitatea.

Ziua Internațională a Toleranței este o sărbătoare anuală, declarată de Organizația Națiunilor Unite în 1995, pentru ca oamenii să-și reamintească datoria lor de a cunoaște și promova diversitatea, precum și pericolele intoleranței. Ea se sărbătorește la 16 noiembrie. Semnificația acestei zile este dată, într-o oarecare măsură, de existența a nu mai puțin de 16 tratate, declarații, convenții

și recomandări legate de necesitatea existenței și a promovării toleranței în societățile contemporane.

Premisele adoptării acestei sărbători pornesc de la problemele cu care se confruntă lumea în care trăim, și anume: terorismul, războaiele, crimele împotriva umanității, discriminarea minorităților și a imigranților, precum și alte abuzuri împotriva ființelor umane.

Conform Articolului 1 din Declarația Principiilor Toleranței, semnificațiile acesteia sunt:

1.1. Toleranța este respectul, acceptarea și aprecierea bogăției și a diversității culturilor lumii noastre, a felurilor noastre de expresie și a manierelor de exprimare a calității noastre de ființe umane. Ea este încurajată prin cunoaștere, deschiderea spiritului, comunicație și libertatea gândirii, a conștiinței și a credinței. Toleranța este armonia în diferențe. Ea nu e doar o obligație de ordin etic, ci este, de asemenea, și o necesitate politică și juridică. Toleranța reprezintă o virtute care face ca pacea să fie posibilă și care contribuie la înlocuirea culturii războiului cu o cultură a păcii.

1.2. Toleranța nu este nici concesie, nici condescendență ori indulgență. Toleranța este, mai ales, o atitudine activă, generată de recunoașterea drepturilor universale ale oricărei persoane și a libertăților fundamentale ale acesteia. În niciun caz, toleranța nu poate fi invocată pentru a justifica violarea acestor valori fundamentale. Toleranța trebuie să fie practică de către indivizi, grupuri și state.

1.3. Toleranța este responsabilitatea care susține drepturile omului, pluralismul (inclusiv, pluralismul cultural), democrația și statul de drept.

Ea implică respingerea dogmatismului și absolutismului și confirmă normele enunțate în instrumentele internaționale cu privire la drepturile omului.

1.4. În conformitate cu respectarea drepturilor omului, a practica toleranța nu înseamnă nici a tolera nedreptatea socială, nici a renunța la propriile convingeri și nici a face concesii în această privință. Ea semnifică acceptarea faptului că ființele umane, care se caracterizează firesc prin diversitatea aspectului lor fizic, prin situația lor materială și prin condiția lor socială, prin felul de exprimare, prin comportamente și prin valorile lor, au dreptul de a trăi în pace și de a fi ceea ce sunt.

Educația pentru toleranță înseamnă mai mult decât capacitatea de a înlătura prejudecățile, marginalizarea și discriminările, ea se referă la înclinația de a judeca liber și independent, dependent doar de propria rațiune. Cu toate că umanitatea este caracterizată de limbi, religii, valori și convingeri diferite, ea are ca element comun calitatea noastră de a fi oameni, căci receptivitatea și deschiderea la minunăția diferențelor dintre indivizii oricărei colectivități umane este cea care definește toleranța.

Pentru a menține echilibrul într-o perioadă ca cea a globalizării, a mobilității și a diversității, toleranța este necesară la orice nivel, fie el familial, fie comunitar sau statal. De asemenea, importanța toleranței a fost accentuată prin adoptarea Declarației Mileniului din anul 2000, când autoritățile emitente au plasat toleranța printre valorile fundamentale care stau la baza relațiilor internaționale în secolul actual.

Fabian POPOVICI

În fiecare an „november”

Cu un colțun în iarnă, deja, luna noiembrie este una de răspântie a tradițiilor creștine, dar și a numeroaselor sărbători precreeștine, dedicate lupilor, strigoilor de peste an și altor ființe fantastice malefice. Denumirile populare ale anului – Brumar, Brumarul mare, Premovar – influențează aspectul de fond al numeroaselor obișnuite constatări meteorologice, în special cele petrecute în cursul nopții și dinspre concurența loială, venită din partea amatorilor de bizare elucubrații.

Primul personaj al copilăriei cireșarilor, pe care Brumar îl metamorfozează într-o dalbă stație, este sperietoarea.

Peste zi, umbre dinspre coclauri se aștern până dincolo de jumătatea câmpului răscolit cu țepușe de strujeni. Ideea de lucru nefăcut la timp (strânsul cocenilor) nu persistă decât printre oameni de genul „lasă-mă, să te las”! Da. Într-astă ciudățenie de relație constă patetismul situației: cocenii restanți supraviețuiesc în plin câmp pe seama oamenilor!

Vântul peste lac sau oare broasca lui La Fontaine ne face semne cu bețe de stuf?... Mă întreb, în lipsa unei salve de triumf, înălțată deasupra capului unui căpitan de echipă sub privirile îndrăgostite ale unui batalion de suporteri și fani. (Pentru acest temei de asociere, lipsit de „patriotism” loco-regional, știu că voi primi un cartonaș..., roșu de căință.)

Pentru alții, în schimb, toamna fotbalistică e o madonă de grație, îmbrăcată într-o rochie lungă, stârnind pe urmele ei arome de cupe europene... Însă pentru un greier care se respectă e un anotimp în prelungirea verii, prielnic pentru a o invita pe furnică să asiste împreună cu el, pe marele nostru stadion Național, la un meci de pomină fabulistică. În ăst timp, o spectatoare având părul platinat (poate brumat) va face niște afirmații de genul: „Am impresia că jucătorul ăsta e bătrân... Aud de câteva toamne la rând vorbindu-se despre el...” (Vedeți? Cu prinosul ce-l

dăruiește ea microbismului, prin asta există jocurile de pariloto sportiv). Oricum, cu sau fără pasiunea spectatorilor de toate vârstele pentru sportul cu balonul rotund, dacă nu cumva mă înșel, cu duioșie într-o exprimare demnă de toată admirația, toamna fotbalistică rămâne o „Doamnă” doritoare să facă barem încă un TUR de plăcere prin campionat.

Pe un teren comunal, zace o „suprafață de joc” patronată de domnului primar Troscot și sponsorizată de o firmă căpușată: „Limba-oi” – dar nu-i pagubă!... Porțile cu plasele zdrențuite păzesc vigilente caprele și orătăniile vecinilor din preajma locației. Din primăvară, în mod cert, cu ajutorul unor fonduri europene se va amenaja o nouă și modernă suprafață de joc acoperită cu trifoi cu patru foi (s-aducă noroc competițional), în loc de obișnuitul covor de „iarbă de Sudan”, transferat să trăiască în lumea fotbalului.

Dacă primăvara învie în tablouri de culori vivante, e de presupus că, un timp, poate fi etichetată ca „natură moartă”...

Proгноza meteo pentru noiembrie se întoarce, uneori, la câte o „vară indiană”... Băgăm de seamă că e simplu să refacem un „litoral”... Trebuie doar să evaluăm corect de la început cum să facem să scăpăm de pandemie. Despărțirea de o asemenea pacoste înseamnă dispreț în parte al unei relații. Abandonul și vaccinarea au fost egale cu disprețul final și deplin. Și într-un astfel de caz, buimăcit de reviriment meteorologic de serviciu se poate întreba în fața telespectatorilor: „Oare ce o fi uitat noiembrie?” (Chiar așa-i. Fiecare întâlnire e o reîntoarcere, un mic asalt până ce starea de normalitate aparține unui anotimp firesc).

Aproape toate crizantemele din fața caselor sunt galbene, reflexe vegetale, oprite ca-n fața galbenului de la semafor. Dar cu surâsul galben al dragostei unei gutui ce putem face? Vă întreb și răspund: Putem, luminând chipul atât al nostru,

cât și al unei ființe iubite cât dorim, „Marea abureală” de la televizor, numai atât; toată ziua urcă și coboară; urcă și coboară... Doar atât: „sus” ceață – „jos” ceață, așa cum poate să arate (variabil) „fizionomia” unei zile cețoase în plin noiembrie.

Situată la hotarul dintre toamnă și iarnă, noiembrie, în desfășurarea sa, cel puțin în prima și a doua decadă, mai păstrează amintiri din sezonul balnear. Deci, putem să distingem imaginea muntelui cum se pleacă să se întunece muiată în băi specific ruginoase, pregătite după un rețetar al frunzelor căzute.

În apele limpezi ale crescătoriilor de pește, păstrăvii s-au retras spre adânc. Câteși unul mai încearcă să execute o „fentă” din aripioare, dar aceasta, în ochiul turiștilor surprinși, apare mai degrabă ca un cuvânt pe care ni l-a dat sportul. Părerea este valabilă în deplină asociere, respectând opinia unui păstrăv-curcubeu ce susține că „fenta” aparține vieții, care înseamnă mișcare, în toate direcțiile optimele.

Pescărușii n-au odihnă din cauza ceței. Plănează reflexe albe tot mai apropiate de luciul apei de mare, cu irizări spectaculoase, venite de la ceruri. În esență, „Bătrânul și marea” rămâne o capodoperă zbuciumat-ocârmuită de împreună luptă a omului sub vremi. Lunile anului sunt prietenele omului, omul le iubește și se bucură de ele.

.....
Marea Poartă din fața litoralului, la acest sfârșit de „november”, și, parcă-parcă, a unui început notabil de sticliri de Gerar se închide, scârțâind, căci, an de an, noi gândindu-ne la viitorul noiembrie, noiembrie cu-al său stil calendaristic prezent se gândește la noi. În esență, în entuziasmul vizionar al unui carusel al anotimpurilor stă anticiparea omului care iubește și recrează cu plăcere estetică lumea.

Mihai MATEICIUC

Un obicei ucrainean: înfundarea sarmalelor la Negostina

Ucrainenii sunt oameni foarte gospodari, mai ales femeile, care-s neîntrecute în arta culinară. Felurite preparate mai știu să gătească, iar masa pregătită la o sărbătoare este plină, încât nu știi de unde să începi a degusta, dar sarmale ca la Negostina, rar unde mai pot fi întâlnite.

Mai demult, la fiecare casă, exista cuptor de copt pâine, zidit din cărămidă specială, cu șparhat, adică plită de gătit și partea unde se urcau copiii, pentru a se încălzi, jucându-se, un fel de pat, pe care se putea dormi în voie bună. Acum, în vremurile noastre, lumea s-a modernizat, oamenii au dărâmat acele cuptoare, iar în locul lor au instalat aragaze moderne, chiuvete, mobilă modernă de bucătărie. Însă nu chiar toți au uitat de necesitatea stridentă a acelor cuptoare de neînlocuit, unde coceau cea mai bună și gustoasă pâine. Cândva, femeile gospodine făceau pâine săptămânal, iar după ce o scoteau rumenă și bine coaptă, mai încingeau puțin focul și puneau oalele cu sarmale, care se fierbeau până dimineața.

Dar așa vrea să relatez modul de pregătire și înfundare în cuptor a sarmalelor atât de gustoase. În cadrul oricărui eveniment din viața omului – nuntă, botez, hram, sărbătorile de iarnă, Sfintele Sărbători de Paște, la Negostina, sarmalele se înfundau în cuptor. Fiecare gospodină cunoaște fel de fel de rețete privind compoziția sarmalelor, dar cele mai bune sunt de la Negostina, fără carne, doar cu diferite legume și zarzavaturi: cea-pă călită în ulei, morcov, ardei, pastă de tomate din belșug, pătrunjel, mărar, toate amestecate cu

orez, la care se adaugă sare, după gust, iar unele dintre gospodine mai pun și puțină hrișcă. Cine dorește pune și carne. Sunt învelite în foi de varză murată, deși se poate folosi și varza dulce, după gustul fiecăruia.

Cum se pregătește oala, de preferat cea de lut? Se toarnă puțin ulei, se pun câteva foi de dafin, boabe de piper, enibahar, cotoare de la varză, iar peste ele două frunze, să le acopere, și se aranjează frumos toate sarmalele până aproape de vârf. Se toarnă apă peste ele, puțină pastă de tomate, amestecată cu niscai ulei, deasupra se așază o hârtie albă, îndoită în două, peste care se pune un amestec de țărâțe de grâu cu puțină apă. Oala este pregătită, iar cuptorul trebuie să fie bine încins, plin cu jăratec, împrăștiat pe toată supra-

fața acestuia. Se introduc cu grijă oalele cu sarmale. În același timp, pot fi adăugate și alte preparate: friptură, pește, supă din găină etc. Se astupă gura cuptorului cu o scândură de mărime potrivită (poate fi și o bucată de tablă mai groasă), iar, în jur, se unge cu lut galben, pregătit din timp, ca să nu iasă aburul, după care, se proptesc câteva bucăți de lemne să le țină bine, se închide șubărul, se încuie porțița și se lasă așa până dimineața, aproximativ șase ore, până când sarmalele se fierb în sucul propriu. Toți cei ai casei se adună la deschiderea cuptorului, la desfundarea celor mai gustoase sarmale, mai ales atunci când iese primul abur din ele. Nu le rămâne decât să își ureze „Poftă bună!”.

Eu sunt din Măriței, județul Suceava, unde, deși majoritatea populației o reprezintă ucrainenii, un astfel de obicei nu există, mărițenii preferând să le fiarbă pe plită. Când am venit prima dată la Negostina, mi s-a părut un moment deosebit scoaterea oalele din cuptor, gustul și aroma sarmalelor înfundate fiind inconfundabile. Primăvara, când apar primele frunzulițe lipicioase de vișin, le culeg, le amestec cu sare, le pun în borcanele și le folosesc la aceste sarmale, cărora, ca de altfel și altor preparate, le dau un gust special.

Felicia GRIGORAȘ

Lumea satului

Așezările rurale au reprezentat, dintotdeauna, un cumul de liniște spirituală și de autenticitate culturală. Satul este un spațiu idilic, fiind definit de aspecte precum comuniunea omului cu natura, caracterul arhaic al modului de viață sau de aparenta izolare față de restul lumii înconjurătoare.

În universul satului, se respectă cu religiozitate tradițiile ancestrale și credințele strămoșești. Viața cotidiană a acestuia este strâns legată de obiceiurile și de valorile morale, adânc înrădăcinate în vremurile trecute, care leagă locuitorii între ei, iar esența modului de viață e dictată de

simplitate și de credință. Aici, fiecare anotimp își are propriile semnificații și aduce cu sine evenimente distincte. Toată lumea cunoaște atmosfera care se creează în acest spațiu, de aceea există multe persoane care își doresc, din când în când, să scape de agitația orașelor, să vină în sat și să ia parte la frumoasele povești care se scriu în lumea acestuia. Acum, în toiul toamnei, oamenii sunt preocupați cu ultimele treburi specifice gospodăriilor, în așteptarea iernii care va aduce cu sine alte rânduieli, toate activitățile desfășurându-se

într-un spațiu rustic, dominat de armonia omului împăcat cu sine.

Satul este, de cele mai multe ori, așezat în jurul unei biserici, căpătând astfel un caracter spiritual și devenind locul unde omul de rând îl poate simți pe Dumnezeu în fiecare colțisor al naturii. Biserica este centrul vieții satului, acolo unde oamenii vin să culeagă roadele speranței și ale credinței, rugându-se pentru putere și sănătate pentru a putea trece peste toate greutățile presărate în calea vieții. În același timp, și școala reprezintă un alt element important al acestei lumi: este locul unde mințile înfloresc, unde iau naștere visurile. Totodată, o altă instituție cu o înaltă semnificație este Căminul Cultural, care permite organizarea spectacolelor și a altor evenimente, prezentând tradiții și obiceiuri specifice satului. Educația școlară și învățătura religioasă constituie cele mai de preț bunuri imateriale ale unui om, a căror valoare spirituală este incontestabilă.

De asemenea, satul este atemporal. Se spune că veșnicia s-a născut la sat, ceea ce arată continuitatea și statornicia în fața influențelor timpului. Satul nu ține cont de timp și spațiu, acesta își creează o dimensiune proprie, în care domnesc propriile sale legi, singurele sale coordonate fiind natura, relațiile dintre oameni și împrejurimile care par pictate de cel mai iscusit artist; această lume este curată, aerisită, autentică, fiind un spațiu de basm, prielnic desfășurării liniștite și fericite a vieții de zi cu zi.

Cei născuți și crescuți la sat (printre care mă număr și eu, locuind în satul Negostina din județul Suceava) sunt cei care cunosc magia și farmecul care îl înconjoară și le este întotdeauna greu să se despartă de el atunci când sunt nevoiți, însă mereu sunt fericiti să se reîntoarcă la rădăcinile lor. Până la urmă, cine nu s-ar considera norocos în fața oportunității de a-și petrece viața într-o poveste?

Cezara-Florina GRIGORAȘ

Ce e iubirea?

Iubire e așa precum e-un soare,
E ca și-o veșnicie – un infinit,
E-așa precum e-o minunată floare,
Precum e cerul când e strălucit...

Iubirea e precum e-o adiere
Când razele-o sărută spre-asfințit,
E ca o așteptată revedere
Ca ceva sfânt ce n-are-n lume preț.

Iubirea e precum e-o mănăstire
Când sufletele sincere-o slăvesc,
E-așa precum e-o așteptată știre
În care literele strălucesc...

Iubirea e precum e o câmpie
Când strălucește-n brațul unei veri,
Precum e-n libertate-o ciocârlie,
Precum sunt mii și mii de primăveri.

Iubirea e ca și-o desăvârșire,
Ca un tezaur scump și regăsit,
E ca și-o minunată mulțumire
Ca o minune fără-avea sfârșit.

Iubirea e precum e o lumină
Pe care bezna n-o va birui,
E ca și-n plină slavă o regină
Încoronată pentru-a străluci.

Mihai VOLOȘCIUC

Interviu cu învățătoarea Olimpia Ivaniciuc, președinta Organizației de Femei din cadrul Filialei Botoșani a UUR

V.H.: — Dnă Olimpia Ivaniciuc, vă rugăm să ne povestiți câte ceva despre dumneavoastră.

O.I.: — După ce am mai crescut și am observat că unele dintre prietenele mele își sărbătoreau ziua de naștere, am întrebat-o pe mama: „Dar eu când m-am născut?”, la care mama mi-a răspuns: „Fată, tu te-ai născut la 1 octombrie 1938”. „Și la ce oră, am adăugat eu”. Mama mi-a zâmbit și mi-a răspuns la întrebarea așa: „Nu știu ce oră era, pentru că nu aveam ceas la mine, dar, privind pe fereastră, am văzut că soarele era la apus, și apoi am simțit că tu doreai să vii pe lume”. Mama mea după tată era poloneză și ucraineană după mamă. Bunicul meu era polonez, fiind adus în satul nostru de către un boier bogat, pentru a avea grijă de averea acestuia. Era un fel de administrator. Mama a murit de tânără. Un an mai târziu, tatăl meu s-a recăsătorit, așa că soția și fiica acesteia au venit la în noi acasă.

V.H.: — În copilărie, ce visați să deveniți?

O.I.: — Am visat să devin învățătoare, să fiu o „doamnă”, în mintea mea de copil, să fiu cea care îi învață pe copii să citească și să scrie. Acasă, pe atunci, aveam patru păpuși: Anna, Iana, Lealea și Tonic. Ei au fost elevii mei. Eu îi așezam în rând și le vorbeam despre regi și regine și multe alte lucruri care îmi treceau prin mintea de copil. De asemenea, le puneam întrebări pentru a menține dialogul, dar tot eu dădeam și răspunsurile, schimbând vocea pentru fiecare elev. Pe când aveam 3-4 ani, mama m-a învățat să cânt colinde foarte vechi. Primul meu colind a fost „Nova radist stala!” („A venit o nouă bucurie!”). Am fost nedumerită cum de se uită într-o carte și cântă, iar eu nu pot s-o fac. Apoi, mama m-a luat pe genunchi, a deschis culegerea de colinde și a început să-mi explice: „Uită-te, copilă, aceasta este litera N, și aceasta este O, și acestea sunt V și A, iar împreună se citesc „Nova”. Și, acum, repetă tu. Așa că, în primul, și, apoi, în al doilea an de școală „de acasă”, am învățat să citesc în limba ucraineană. Îmi amintesc că, într-o zi, am urcat în podul casei, pentru a vedea ce se află în cufărul de zestre al mamei mele. Printre alte lucruri, am găsit o carte. Având în vedere că știam deja să citesc, am citit titlul: «Граматика» („Gramatica”) și am izbucnit în râs. Mama, auzindu-mă râzând, a ieșit din bucătărie și m-a întrebat ce s-a întâmplat. I-am răspuns: „Pentru că în cufărul de zestre am găsit «Граматика» (la noi, așa se spunea la mujdeul de usturoi), dar n-am găsit și usturoiul. Mama a înțeles nedumerirea mea și mi-a spus „Coboară din pod, ia cu tine și cartea și-ți voi explica ce e cu «Граматика»”. Și mama mi-a spus ce înseamnă gramatica și ce ne învață ea. Au fost multe astfel de cazuri în copilăria mea.

V.H.: — Povestiți-ne ceva despre școala unde ați învățat, în ce limbă se țineau lecțiile?

O.I.: — Când a venit vremea, tata m-a luat în brațe și m-a dus la școală. Școala nu era departe de casă, cam 3-4 minute de mers pe jos. Toți elevii școlii învățau în aceeași sală de clasă, unde erau bănci lungi de o parte și de cealaltă a încăperii. În primele rânduri, erau așezați elevii din clasa a I-a, apoi, cei din a II-a și așa mai departe, până în clasa a VII-a, lecțiile fiind predate numai în limba română. Directorul școlii era domnul profesor Ilie Rusu. Mi-aduc minte cum, într-o zi, elevii claselor mai mari (din a V-a, a VI-a și a VII-a) au organizat o nuntă în clasă. Cununia a avut loc „la biserică”, după tabla din clasă. Dar, la nuntă, nuntașii trebuie să mănânce. Fiecare și-a scos mâncarea din trăistuță și a mâncat. Apoi, s-a lăsat cu cântece și dans. Noi, cei mai mici, stăteam pe o bancă îngrămădiți, lipiți unul de altul, mai în spatele clasei, privind la „nuntași” cu o oarecare nedumerire și teamă, așteptând ce va urma. Deodată, s-a auzit o bătaie puternică în ușă. Timpul s-a oprit în loc. Nunta s-a terminat. Așteptam „felicitările și darul”. Băieții au deblocat repede ușa

care era baricadată cu bănci și toți ca niște „sfînți” ne-am așezat în bănci, chipurile, „nici usturoi n-am mâncat, nici gura nu ne miroase”. Dar isprava noastră nu a rămas fără urmă. Directorul supărat ne-a luat pe fiecare la rând și ne-a „măsurat” palmele cu o riglă de lemn destul de groasă. Palma mea, deși eram doar spectator, nu a scăpat, s-a înroșit și s-a umflat, iar eu, plângând în hohote, am plecat acasă, unde n-am reușit să fiu prea coerentă în explicații cu privire la ce s-a întâmplat. Atunci, tata m-a luat de cealaltă mână și ne-am dus la școală, întrebându-l pe director ce făcusem, ca să mă altoiască și el, când ajungeam acasă. Cum eu nu făcusem nimic, tata i-a zis ceva directorului, fără ca eu să aud, însă am înțeles că el s-a angajat să nu mai bată elevii. După o perioadă de timp, clasele s-au despărțit, nu se mai făceau lecții în aceeași încăpere. Învățătoarea mea din clasele I-III era dna Ecaterina Rusu, un cadru didactic foarte bun. După ce s-a pensionat, a locuit în satul Mihăileni și a trăit până la vârsta de peste 90 de ani. Cu multă plăcere și bucurie ne întâlneam și depănam povești. Așa ne-am adus aminte de o întâmplare petrecută în clasa a II-a, când, într-o dimineață, a intrat în clasă și ne-a spus: „Dragi copii, am primit ordin să dăm jos de pe perete icoana Maicii Domnului și nu vom mai cânta sau spune rugăciunea „Tatăl nostru”. Trebuie să punem pe perete tabloul celui care conduce țara acum, tovarășul Petru Groza, și vom intona imnul țării noastre”. Unii dintre copii au râs, însă dna învățătoare s-a urcat pe scaun și a dat jos icoana, fără a pune ceva în loc, căci încă nu venise „icoana” conducătorului. În clasa a IV-a, am avut-o ca învățătoare pe doamna Nimigean, foarte exigentă. Apoi, în clasele a V-a – a VII-a, îmi amintesc că am avut o profesoară de limbă și literatură română foarte bună, îndrăgostită de materia ei, avea metode atractive pentru predarea orelor de gramatică și de literatură, iar noi, elevii, așteptam cu nerăbdare aceste lecții, eram doar ochi și urechi la orele ei. Din clasa a V-a, am început să învățăm limba ucraineană, iar, din clasa a VI-a, am studiat obiectul limba și literatura ucraineană. Dar și celelalte discipline ne erau predate în limba ucraineană. Nu a fost prea greu, eu știam limba ucraineană de acasă, iar de scris am învățat destul de repede.

V.H.: — De ce ați ales profesia de învățătoare?

O.I.: — Am ales să fiu învățătoare datorită faptului că tatăl meu era prieten cu mai multe familii de învățători de pe vremea când eu mă jucam cu păpușile. Tata mă lua cu el la diferite întâlniri cu ei și așa, din vorbă în vorbă, mi-a fost insuflată dragostea pentru școală. Am mai fost și de câteva ori pe la școală, care nu era departe de casa noastră, și ascultam cu plăcere, în pauze, discuțiile ce se purtau dintre învățători și elevi în curtea acesteia. Într-o zi, venind acasă, am spus mamei: „când voi fi mare vreau să fiu «doamna» care învață copiii să scrie și să citească”. Anii au trecut, am absolvit clasa a VII-a. Tata m-a luat deoparte și mi-a zis: „Dacă vrei să devii învățătoare trebuie să dai examen de admitere la Școala Pedagogică din Rădăuți”. Eram foarte hotărâtă, așa că ne-am dus, m-am înscris, am dat examenul de admitere și am reușit. Ce bucurie! Dar bucuria a fost de scurtă durată. Într-o zi, la ora de gramatică a limbii române, a intrat în clasă dna directoare și ne-a chemat la cancelarie, pe mine și pe prietena mea din Rogojești, care reușise și ea la aceeași școală, și ne-a spus că nu mai putem rămâne în școală, fiindcă mama mea și tatăl colegei mele au fost deținuți politici, iar cel de-al doilea motiv era că am absolvit clasa a VII-a în limba ucraineană. Am plâns și eu și colega mea, iar, spre surprinderea noastră, a plâns și doamna directoare. Dar am înțeles că ea nu avea ce face, căci ordinul venise de sus. Am plecat spre casă, convinsă fiind că visul meu de a deveni învățătoare s-a năruit. Tata a aflat că în orașul Siret se

înființase o Școală Pedagogică. Eu și colega mea ne-am înscris, dar a trebuit să dăm din nou examene de admitere, la Rădăuți, la română, ucraineană, matematică, muzică și educație fizică. Am reușit, am absolvit și am obținut un post în comuna Botoșanița Mare, județul Suceava. Apoi, am dat examenul de definitivat, tot la Rădăuți, și, pentru gradul II, la Iași. Printre profesorii care ne-au ajutat să dobândim cunoștințele necesare viitoarei profesii îmi amintesc de: prof. Sidonia Frimet – limba română, prof. Orlețchi – limba ucraineană, prof. Alexandru Petrașciuc – limba rusă, prof. Ianoș Valerian – muzica, prof. Bogdan Iaricevski – științele naturii. Dl Iaricevski era și director.

V.H.: — Școala este un fel de triumfi, ale cărui toate trei vârfuluri sunt esențiale: personalul didactic, administrația, copiii și părinții. Viabilitatea acestui triumfi depinde de fiecare vârf. Ce pot face părinții pentru ca absolvenții unei școli să fie oameni cu valori fundamentale?

O.I.: — Cred că lucrul cel mai important este ca părinții să fie în contact permanent cu conducerea școlii și să urmărească evoluția elevului. În zilele noastre, având în vedere conținutul programelor de învățământ, părinții cu greu îi mai pot ajuta pe copii, poate în primele clase, pe de o parte, iar, pe de altă parte, părinții de azi sunt prea ocupați ca să le ajungă timpul pentru a învăța cot la cot cu copiii lor. Părinții, și nu numai ei, au trei căi de a-și educa copii: 1. Exemplul personal, 2. Exemplul personal, 3. Exemplul personal. De aceea, este obligatoriu să fim noi, părinții și educatorii, oameni cu valori înalte. Valorile sunt ca un magnet. La fel sunt și nonvalorile. Doar că valorile înalte atrag mereu și formează oameni buni.

V.H.: — Ce lipsește într-o școală modernă pentru a face lecțiile mai atractive pentru elevi?

O.I.: — În școala de azi, nu mai este destulă dragoste pentru copilași, nu mai există acea dorință de autodepășire, de cunoaștere a noutăților în domeniul său. De aceea, cred că învățătorul ar trebui să predea astfel încât să determine elevul să uite unde se află și să fie concentrat la vorbele sale. Dar pentru aceasta, învățătorul trebuie să vină la fiecare lecție cu ceva nou, cu ceva interesant, cu care să acaparez atenția elevului (e adevărat că pentru acest lucru este nevoie de devotament și de ceva mai multă muncă din partea învățătorului). În zilele de azi, elevii nu au respectul corespunzător față de profesori. Au înțeles greșit democrația și drepturile care li s-au acordat. În această direcție, trebuie să fie atrași și părinții. Să vă povestesc cum am procedat eu, și asta nu pentru că nu mă respectau copiii, căci pe atunci nu se puneau problema ca elevul să nu respecte cadrul didactic. În clasă, aveam câțiva elevi care nu prea învățau, nu-și făceau temele. În astfel de situații, invitam părinții să participe la lecții. Odată, o mamă, după o astfel de lecție, m-a întrebat: „Cum puteți suporta așa ceva? I-ați explicat de 4 ori și el tot n-a înțeles, înseamnă că nu e atent, până și eu am înțeles. De ce nu-i bateți?”. Atunci i-am răspuns: „Eu am trecut printr-o astfel de perioadă, când eram elevă și am dorit să devin învățătoare pentru a schimba vechile metode, eu vreau să-i învăț, nu să-i bat”. Recomand învățătorilor să acorde mai mult timp pregătirii lecțiilor de zi cu zi, în funcție de specificul clasei, să nu se mărginească să preia schițe de lecții de pe internet, căci de la școală la școală, de la clasă la clasă, specificul, nivelul de pregătire, înclinațiile copiilor contează foarte mult. Într-un cuvânt, totul depinde de profesor, de relația dintre profesor și elev, de dorința profesorului de a transmite elevului cunoștințele de care are nevoie, astfel ca, după un timp, elevul ajuns o persoană importantă în viață să-și aducă aminte cu plăcere de dascălii săi.

Victor HRIHORCIUC,
vicepreședinte al UUR

(Continuare în numărul următor)

Piedici în drumul spre Împărăție

În Evanghelia după Matei, în capitolul 18, în care găsim și pilda datornicului nemilostiv, Mântuitorul le vorbește ucenicilor, folosind comparații, despre Împărăția Lui, prezentându-le câteva idei scurte, aparent fără prea multe legături între ele, încercând, prin toate acestea, să sublinieze o singură idee: cât de importantă este smerenia pentru a intra în Împărăție și cât de mult ne îndepărtează de ea dorința de mărire.

De aceea, acest capitol începe cu întrebarea ucenicilor: „Cine oare este mai mare în Împărăția cerurilor?”, de unde rezultă că între ucenici apare nelămurirea: cine va avea cele mai mari funcții în acea Împărăție care, după înțelegerea lor, trebuia să se asemeze uneia pământești. Pentru a le răspunde și pentru a-i lămuri cel mai bine, Mântuitorul le dă exemplul copiilor: „Adevărat zic vouă:

De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în Împărăția cerurilor. Și cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește” (18, 3-5). Motivul pentru care alege copiii ca exemplu ni-l relevă însuși Mântuitorul, afirmând că pentru smerenia lor, pentru dorința lor de a iubi și de a fi iubiți îi alege. Așadar, a fi ca un copil înseamnă a fi smerit. Sf. Ioan Gură de Aur mai adaugă, explicând aceste versete, că simplitatea copiilor îi lipsește atât de slavă deșartă (cum este însăși dorința de a avea funcții în Împărăția cerurilor), cât și de invidie. Spunând că dacă primim un copil ca acesta, îl primim de fapt pe El, Mântuitorul ne atrage atenția că nu este destul să încercăm să fim noi asemenea copiilor, prin încercarea de a dobândi acele virtuți enumerate mai înainte, ci trebuie să îi cinstim pe cei care deja au ajuns să fie ca acei copii. Prin acest răspuns, Mântuitorul ignoră cu totul întrebarea ucenicilor, referitoare la cine va fi mai mare în Împărăție, El spunându-le cine va intra în Împărăție, condiția esențială fiind tocmai evitarea unei asemenea gândiri de mărire și de slavă deșartă, pentru că așa cum în viața pământească toți sunt egali înaintea lui Dumnezeu, tot așa va fi și în Împărăție.

După aceasta, Mântuitorul le spune câteva cuvinte despre sminteală, despre încercare, care este ceva de neocolit: „Vai lumii din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceuia prin care vine sminteala!” (18, 7). Rolul smintelilor este arătat și de Ap. Pavel: „Căci trebuie să fie între voi și eresuri, ca să se

învădăreze între voi cei încercați” (1 Cor. 11, 19); deci încercările îi scot în evidență pe cei care le-au trecut, pentru a fi exemple celor care încă se luptă cu ele. În ceea ce privește pe cel care aduce, provoacă sminteala, afirmația „mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării” (18, 6) nu trebuie înțeleasă nicidecum ad litteram, ci tot ca o asemănare: pedeapsa pe care o va primi va fi egală cu o pedeapsă fizică din perioada în care a propovăduit Mântuitorul. Tot simbolic trebuie înțelese și îndemnurile următoare: despre tăierea mâinii sau a piciorului, sau scoaterea ochiului care te smintește, gesturi care arată hotărârea de a scoate definitiv din viața noastră acele piedici care apar în apropierea de Dumnezeu. Aici, El se referă la legăturile cu persoanele care ne îndeamnă și ne atrag la acțiuni și activități ce ne îndepărtează de Dumnezeu. Cel mai bine este să ne decidem de astfel de persoane, de astfel de „prieteni”. Mântuitorul sugerează, prin comparațiile pe care le face, că acest lucru nu este deloc ușor, e ca și cum am renunța la unul din membrele noastre de care ne folosim, însă ne arată că așa ceva este cu putință, dar cu o singură condiție: ca noi să vedem, să conștientizăm care mână, care picior sau care ochi ne este dăunător, ne schimbă, ne distrage atenția de la ceea ce este cu adevărat important și necesar.

Mai apoi, Mântuitorul dă exemplul omului care lasă cele 99 de oi pentru a merge în căutarea oii rătăcite și încheie, spunând: „astfel nu dorește Tatăl vostru Cel din ceruri ca să piară vreunul din aceștia mici” (18, 14). Dând această pildă, Mântuitorul arată grija pe care o are Dumnezeu față de noi, toți fiind egali înaintea Lui, ba chiar vedem că grija Lui este mai mare față de un singur rătăcit, decât față de cei 99, pe care îi știe că sunt în siguranță deja.

Pe lângă aceste învățături, strâns legate de întrebarea ucenicilor și anunțând pilda datornicului nemilostiv, care ne arată o altă condiție pentru a intra în Împărăție – iertarea, începutul de capitol 18 ne mai prezintă două învățături ale Sale: dorința Mântuitorului ca toți să se mântuiască și cultivarea înțelegerii între semeni.

Pilda datornicului nemilostiv este precedată de întrebarea lui Petru: „Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui? Oare până de 7 ori?” (18, 21). Acest „până de 7 ori” este o limită care sugerează o datorie: „De câte ori sunt dator / trebuie să îl iert pe aproapele meu?” Dar răspunsul Mântuitorului, prin exemplele pe care le dă în pildă, va arăta o cu totul altă înțelegere a iertării. Cei 10.000 de talanți de care împăratul îl iartă pe datornic reprezintă o sumă imposibil de strâns chiar în mai multe vieți (un talant = 49 kg de aur sau 430 kg de argint). Iar cei 100 de dinari pe care datornicul nemilostiv nu îi poate trece cu vederea reprezentau plata unui muncitor pentru aproximativ 3 luni. Folosind aceste comparații, Mântuitorul arată adevăratele dimensiuni ale iertării – iertarea adevărată nu are o limită, nu este o datorie, nici o obligație (altfel

nu mai este sinceră). Iertarea adevărată vine din voință, nu poate fi impusă. Această pildă este o detaliere a cererii existente în „Tatăl nostru”: „și ne iartă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri”.

Toate aceste condiții pe care ni le pune Mântuitorul pentru a intra în Împărăție se bazează pe relația noastră cu cei din jur, pe buna înțelegere, pe iertare, pe ferirea de invidie sau de dorința de stăpânire. De aceea, Mântuitorul le atrage atenția ucenicilor, chiar înainte de a le prezenta această pildă, afirmând „Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor”.

pr. Marius N. LAURUC

Stimați corespondenți, cititori, colaboratori ai ziarului „Curierul ucrainean”, vă informăm faptul că, începând cu luna septembrie, noua adresă de e-mail a redacției noastre este

curierul.ucrainean@uur.ro

Vă mulțumim!

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București**

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-șef:

Ioan Herbil

Redactor:

Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:

Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT”

ISSN 1223-5210